

Årsbudget 2013

Årsbudget 2013

Indholdsfortegnelse

Side

Generelle bemærkninger

Indholdsfortegnelse	2
---------------------------	---

Oversigter

Hovedoversigt.....	41
Sammendrag	45
Bevillingsoversigt	51
Tværgående artsoversigt.....	61
Investeringsoversigt	65
Takstoversigt	77

Generelle bemærkninger

Randers Sundhedscenter Thors Bakke

De generelle bemærkninger indeholder en overordnet beskrivelse af kommunens budget 2012-15 og de forudsætninger, der ligger bag. Bemærkningerne er opdelt i følgende afsnit:

- Indledning
- Budgetforlig 2013
- Resultatopgørelse og kassebeholdning for 2013-16
- Skatter og tilskud
- Skattefinansieret drift
- Anlæg og jordforsyning
- Finansposterne

Som bilag er vedhæftet selve budgetforligsteksten (bilag 1) samt en specifikation af alle ændringer som følge af budgetforliget (bilag 2).

Generelle bemærkninger til budget 2013-16

Indhold

1. Indledning	3
Oversigt over skatteprocenter/promiller	3
2. Budgetforlig 2013	4
2.1 Ændringer på Driften	4
3. Resultatopgørelse og kassebeholdning for 2013-16	6
3.1 Ordinær drift	6
3.2 Skattefinansieret anlæg	6
3.3 Jordforsyning	7
3.4 Finansposter	7
3.5 Kommunens kassebeholdning	7
4. Skatter og tilskud	9
4.1 Valg mellem statsgaranti og selvbudgettering	9
4.2 Skatter	9
4.3 Generelle tilskud/udligning	10
5. Skattefinansieret drift	13
5.1 Serviceudgifter	13
5.2 Serviceramme	15
5.3 Indkomstoverførsler	16
5.4 Demografi	17
6. Anlæg	18
6.1 Skattefinansieret anlæg	18
6.2 Jordforsyning	20
7. Finansposterne	22
8. Økonomistyring i Randers Kommune	25
8.1 Økonomistyringsregler generelt	25
8.2 Økonomistyringsregler på decentralt niveau ...	26
Bilag	28

Budget 2013-16

1. Indledning

---

18 af Randers byråds 31 medlemmer indgik 21. september 2012 forlig om budget 2013-2016. Det har været afgørende for partierne bag forliget at fastholde udvikling og vækst, skabe balance i budgettet og samtidig sikre sikker drift af Randers Kommune.

Forligspartierne er: Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti og løsgænger Erik Poulsen.

Det økonomiske udgangspunkt for Randers Kommune op til budgetlægningen for 2013-16 var særdeles vanskelig. Det tekniske budget (uden besparelser) viste således, at kommunens gennemsnitlige kassebeholdning allerede i 2014 ville være negativ.

Det var derfor tvingende nødvendigt også at gennemføre besparelser i 2013-16. Med det indgåede budgetforlig forventes en kassebeholdning på mellem 140 og 150 mio kr. i budgetperioden.

Indholdet af budgetforliget beskrives nærmere i afsnit 2.

Dernæst beskrives i afsnit 3 den samlede resultatopgørelse for 2013-16. Resultatopgørelsen sammenfatter alle kommunens udgifts- og indtægtsposter. De enkelte hovedposter i resultatopgørelsen beskrives nærmere i afsnit 4-7.

Budgetmaterialet består af følgende 3 dele:

- **Årsbudget 2013** - generelle bemærkninger til budgettet (inkl. diverse oversigter)
- **Budgetbemærkninger Bind 1 (drift)** – indeholder beskrivelse, indsatsområder og hovedtal for hvert bevillingsområde
- **Budgetbemærkninger Bind 2 (anlæg og finansiering)** – indeholder en nærmere beskrivelse af de enkelte anlægsprojekter samt finansposterne.

Budgetmaterialet kan desuden findes på kommunens hjemmeside (www.randers.dk) under "om kommunen" og dernæst "økonomi/budget/budgetlægning 2013-16".

Oversigt over skatteprocenter/promiller

Beskatningsprocent	25,6
Grundskyldspromille	27,93
Kirkeskatteprocent	0,89
Dækningsafgift for forretningsejendomme, promille	5,0

2. Budgetforlig 2013

Det indgåede budgetforlig blev endelig vedtaget ved 2. behandlingen i Byrådet d. 11. oktober 2012.

I det følgende vises en oversigt over de vedtagne ændringer på både drift og anlæg kort beskrevet. Selve budgetforligsteksten er gengivet i bilag 1.

2.1 Ændringer på Driften

Der er samlet set besparelser på driften i 2013 på 71,3 mio. kr. stigende til 107,0 mio. kr. i 2016. I nedenstående tabel kan man se hvordan besparelserne fordeler sig på de enkelte udvalg.

Tabel 1 – Besparelser på driften fordelt på udvalg

Udvalg, mio. kr.	2013	2014	2015	2016
Økonomiudvalget	-18,9	-24,7	-26,7	-26,7
Børn og Skole udvalget	-9,1	-18,6	-18,6	-18,6
Arbejdsmarkedsudvalget	-5,4	-11,8	-11,8	-11,8
Socialudvalget	-10,3	-10,3	-10,3	-10,3
Miljø og Teknikudvalget	-4,7	-4,7	-5,0	-5,2
Kultur og Fritidsudvalget	-1,4	-1,3	-1,2	-1,2
Sundhed og Ældreudvalget	-24,1	-31,2	-33,6	-35,7
Erhvervsudvalget	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Besparelser på udvalg	-74,0	-102,8	-107,4	-109,7
Tekniske korrektioner	2,7	2,7	2,7	2,7
Samlede besparelser	-71,3	-100,1	-104,7	-107,0

Tabellen viser besparelser på godt 70 mio. kr. stigende til over 100 mio. kr. i 2014 og frem. Gennemsnitlig er der besparelser på godt 95 mio. kr. i budgetperioden. En nærmere beskrivelse og specifikation af ændringerne fremgår af bilag 2.

2.2 Anlæg

På anlægssiden er resultatet af budgetforliget opstillet i nedenstående tabel:

Tabel 2 – Ændringer på anlæg – fordelt på områder

Anlæg, mio. kr.	2013	2014	2015	2016
Hospitalsgade	4,6	-5,0	0,0	0,0
Anlægspulje til idrætsformål	0,5	0,5	1,0	1,0
Bidrag til gangbro	0,3	0,3	0,0	0,0
Bygningsvedligeholdelse	8,0	8,0	8,0	8,0
Anlægstilsk. til Purhushallen	0,3	0,3	0,0	0,0
Infrastrukturpulje	0,0	6,0	0,0	0,0
Asferg, anlægstilskud	1,0	0,0	0,0	0,0
Solcelleenergi	10,0	10,0	10,0	10,0
Anlæg i alt	24,7	20,1	19,0	19,0

Som det fremgår af tabellen er der merudgifter i 2013 på 24,7 mio. kr. I 2014 er de ekstra udgifter på 20,1 mio. kr. og i 2015-2016 er merudgifterne på 19 mio. kr. Nedenfor beskrives kort de største anlægsudgifter.

Hospitalsgade

Til udviklingen af ny Hospitalsgade er der i 2013 afsat 4,6 mio. kr. Projektet finansieres af provenuet fra salg af større erhvervsgrunde/kommunale ejendomme som kan afhændes i 2014.

Bygningsvedligeholdelse

Budgettet til bygningsvedligeholdelse øges fra og med 2013 med 8 mio. kr. Årsagen er, at det nuværende budget til bygningsvedligeholdelse ikke vurderes at være tilstrækkelig højt til at holde trit med nedslidningen af bygningsmassen. Samtidig er det besluttet, at den indvendige vedligeholdelse fremover varetages af aftaleenhederne.

Solcelleenergi

Det er besluttet at investere 10 mio. kr. årligt i solcelleenergi over en 4-årig periode. Investeringen finansieres ved låneoptagelse.

3. Resultatopgørelse og kassebeholdning for 2013-16

Resultatopgørelsen sammenfatter alle udgifts- og indtægtsposter i kommunen og giver dermed det samlede overblik over kommunens økonomiske situation:

Tabel 3 – Resultatopgørelse 2013-16

Løbende priser (mio. kr.)	Budget 2013	Budget 2014	Budget 2015	Budget 2016
Skatter	-3.787,3	-3.911,6	-4.032,8	-4.145,4
Tilskud og udligning	-1.917,1	-1.858,1	-1.869,8	-1.887,7
Skatter og tilskud i alt	-5.704,4	-5.769,7	-5.902,6	-6.033,0
Serviceudgifter	3.800,6	3.838,0	3.920,4	4.002,6
Indkomstoverførsler	1.790,7	1.840,3	1.895,3	1.941,9
Driftsudgifter i alt	5.591,2	5.678,3	5.815,7	5.944,5
Renter	28,3	30,3	31,5	31,7
Resultat af ordinær drift	-84,9	-61,1	-55,5	-56,8
Skattefinansieret anlæg i alt	154,2	117,8	127,5	99,8
Resultat af ordinær drift og anlæg	69,3	56,7	72,0	43,0
Jordforsyning i alt	4,6	1,2	-1,5	-2,7
Ældreboliger i alt	8,7	6,7	4,0	2,8
Brugerfinansieret område	-2,6	-3,2	-3,8	-4,3
Årets resultat før finansposter	80,0	61,4	70,6	38,7
Optagne lån	-121,3	-63,1	-62,6	-30,7
Afdrag på lån	55,6	60,7	64,9	68,3
Finansforskydninger	-55,1	-63,9	-74,3	-85,3
Finansposter i alt	-120,8	-66,2	-71,9	-47,7
Kassebevægelse	-40,8	-4,8	-1,3	-9,0

Negative beløb angiver indtægter/overskud

3.1 Ordinær drift

Resultatet af ordinær drift viser et overskud i 2013 på 84,9 mio. kr. I perioden 2013-16 er der et gennemsnitligt overskud på 64,6 mio. kr.

Posterne skatter samt tilskud og udligning er beskrevet nærmere i afsnit 4.

Selve driften (der udgør 5,6 mia. kr. i 2013) er beskrevet nærmere i afsnit 5.

3.2 Skattefinansieret anlæg

Der er budgetteret med skattefinansierede anlægsudgifter for i alt 154,2 mio. kr. netto i 2013.

I overslagsårene er anlægsniveauet noget lavere og det gennemsnitlige anlægsniveau bliver dermed 124,8 mio. kr. i perioden 2013-16.

Anlægssiden er beskrevet nærmere i afsnit 6.

3.3 Jordforsyning

Jordforsyningen omfatter byggemodning samt køb og salg af jord til bolig- og erhvervsformål.

Resultatopgørelsen viser, at jordforsyningen i 2013 giver et underskud på 4,6 mio. kr. I 2015 og 2016 er der dog et mindre overskud således at gennemsnittet for 2013-16 kun viser et underskud på 0,4 mio. kr.

Budgettet for jordforsyning er dermed stort set budgetteret i 0, hvilket stemmer med kommunens økonomistyringsregler, der siger at budgettet til jordforsyning skal "hvile i sig selv" set over en årrække.

Jordforsyningsområdet er beskrevet nærmere i afsnit 6.2

3.4 Finansposter

Finansposterne består af lån, afdrag på lån samt finansforskydninger. Posterne giver samlet set et overskud på 120,8 mio. kr. i 2013, hvilket primært skyldes lånoptagelsen i 2013. I 2014 og frem er overskuddet fra finansposterne væsentligt lavere, hvilket kan henføres til en lavere lånoptagelse.

Finansposterne beskrives nærmere i afsnit 7.

3.5 Kommunens kassebeholdning

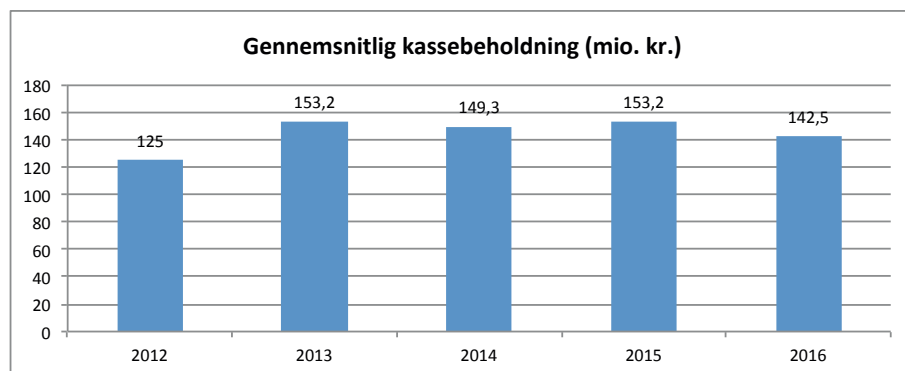
Det allersidste tal i resultatopgørelsen viser, om der er et samlet kasseforbrug (positivt tal) eller om der er kassetilvækst (negativt tal).

Resultatopgørelsen viser en kassetilvækst i 2013 på 40,8 mio. kr., Kassetilvæksten de følgende år er svagt positiv med henholdsvis 4,8 mio. kr (2014), 1,3 mio. kr. (2015) og 9,0 mio. kr. (2016).

Ved beregning af den gennemsnitlige kassebeholdning tages hensyn til, at en kassetilvækst eller et kasseforbrug slår igennem på den gennemsnitlige kassebeholdning med en vis forsinkelse. Det forudsættes desuden at lånoptagelsen sker primo året. Ved beregningen af kassebeholdningen er desuden taget hensyn til effekten af Udbetaling Danmark, der indebærer, at kommunen mister betydelige beløb, idet der ikke længere modtages forskudsrefusion.

Der kan beregnes følgende forventede udvikling i kommunens gennemsnitlige kassebeholdning i perioden 2012-2016:

Tabel 4 – Gennemsnitlig kassebeholdning i 2012-16

Den gennemsnitlige kassebeholdning i 2012 forventes at blive 125 mio. kr. I 2013 forventes den gennemsnitlige kassebeholdning at blive 153,2 mio. kr. og derefter stort set konstant i budgetperioden, dog med et mindre fald i 2016 til 142,5 mio. kr.

Kommunerne er underlagt en såkaldt kassekreditregel, der siger at kommunens gennemsnitlige kassebeholdning målt over de seneste 365 dage til enhver tid skal være positiv. Dette krav er altså klart opfyldt i budget 2013-16.

Byrådet har tidligere vedtaget et mål om en gennemsnitlig kassebeholdning på 200 mio. kr. Dette mål nås ikke helt med det vedtagne budget for 2013-16. Derfor er der også fremadrettet brug for tiltag til styrkelse af kassebeholdningen.

4. Skatter og tilskud

I dette afsnit beskrives de 2 første poster i resultatopgørelsen, nemlig skatter samt generelle tilskud/udligning. Disse 2 poster beskrives hver for sig nedenfor i afsnit 4.2 og 4.3.

Der henvises til Bind 2 "Budgetbemærkninger, Anlæg og finansiering" for en nærmere redegørelse for budgetteringen af skatter og tilskud i 2013-16.

4.1 Valg mellem statsgaranti og selvbudgettering

Kommunen har hvert år valget mellem et statsgaranteret eller et selvbudgetteret udskrivningsgrundlag.

Ved byrådets 2. behandling af budgettet den 11. oktober 2012 blev det besluttet at vælge det statsgaranterede udskrivningsgrundlag, idet de aktuelle tal ved budgetlægningen viste en skønnet merindtægt ved statsgaranti på 5,8 mio. kr.

4.2 Skatter

Nedenstående tabel viser de budgetterede skatteindtægter i budget 2013-16:

Tabel 5 – Skatter i budget 2013-16

Mio. kr.	2013	2014	2015	2016
Indkomstskat	-3.477,5	-3.590,2	-3.691,5	-3.785,2
Selskabsskat	-34,8	-34,8	-40,3	-44,4
Anden skat	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Grundskyld	-239,2	-252,1	-264,7	-277,4
Dækningsafgift	-35,1	-33,7	-35,6	-37,5
Skatter i alt	-3.787,3	-3.911,6	-4.032,8	-4.145,4

(Negative beløb angiver indtægter)

Der er budgetteret med skatteindtægter i 2013 for i alt 3.787,3 mio. kr. Langt den største del (ca 92%) af skatterne vedrører den kommunale indkomstskat.

Indkomstskat

Der er budgetteret med uændret udskrivningsprocent på 25,6% i 2013. Det statsgaranterede udskrivningsgrundlag udgør 13.604 mio. kr. og dermed bliver skatteindtægten på 3.482,6 mio. kr. Herfra skal fratrækkes bidrag til det skrå skatteloft på 5,1 mio. kr. hvormed den samlede indkomstskat bliver 3.477,5 mio. kr.

Det forudsættes, at Randers Kommune også i overslagsårene vil vælge statsgaranti. Der budgetteres således med KL's vækstskøn fra 2013 og frem, der siger 3,2% fra 2013-14, 2,8% fra 2014-15 og 2,5% fra 2015-16.

Selskabsskat

Selskabsskatterne vedrørende indkomståret 2010 afregnes i 2013. Randers Kommune modtager 34,8 mio. kr. i 2013. Der forudsættes uændret provenu i 2014 og fra 2014 og frem følges KL's vækstskøn, der siger 15,9% fra 2014-15 og 10,3% fra 2015-16.

Anden skat

Under anden skat budgetteres dødsboskat (0,7 mio. kr.) og forskerskat (0,1 mio. kr.)

Grundskyld

Der er budgetteret uændret grundskyldspromille (27,93), hvilket giver et provenu på 232,9 mio. kr. I overslagsårene er budgetteret med en forventet vækst (jf KL) på 5,4% (2013-14), 5,0% (2014-15) samt 4,8% (2015-16).

Dækningsafgift

Promillen for dækningsafgift af forretningsejendomme er med budgetforliget nedsat fra 6 promille til 5 promille i 2013 og yderligere nedsat til 4,5 promille i 2014 og frem. Selve grundlaget for beregning af dækningsafgiften er fremskrevet med samme procenter som anvendt ved budgettering af grundskylden (se ovenfor)

Derudover er der afsat 4 mio. kr. hvert år i budgetperioden til nedsættelse af vurderinger som følge af klager over vurderingsansættelsen.

4.3 Generelle tilskud/udligning

Nedenstående tabel viser posterne under tilskud/udligning:

Tabel 6 – Tilskud og udligning i budget 2013-16

Mio. kr.	2013	2014	2015	2016
Landsudligning - beløb i nettoudligning	-1.166,6	-1.113,2	-1.125,3	-1.141,5
Tilskud vedr. højt strukturelt underskud	-163,5	-171,3	-179,7	-186,2
Statstilskud	-172,8	-164,4	-147,6	-135,3
Betinget balancetilskud, service	-51,6	-51,7	-51,8	-51,9
Betinget balancetilskud, anlæg	-17,2	-17,2	-17,3	-17,3
Udligning vedr. selskabsskat	-20,5	-16,9	-19,7	-21,9
Udligning og generelle tilskud i alt	-1.592,2	-1.534,7	-1.541,4	-1.554,1
Udlændingeudligning (netto)	22,6	23,1	23,6	24,1
Beskæftigelsestilskud	-266,8	-287,5	-292,7	-298,0
Det særlige ældretilskud (generelt løft)	-11,8	-12,0	-12,2	-12,4
Det særlige ældretilskud (styrket kvalitet)	-15,8	-16,1	-16,3	-16,6
Tilskud vedr. kvalitetsfonden	-34,4	-34,5	-34,5	-34,6
Tilskud til bedre dagtilbud	-8,5	-8,6	-8,8	-8,9
Tilskud vedr. vanskeligt stillet	-15,0			
Tilskud til kommuner med bysociale udfordringer	-7,1			
Særlige tilskud i alt	-359,4	-358,7	-364,5	-370,5
Bidrag til regionen	12,0	12,2	12,5	12,9
TOTAL	-1.917,1	-1.858,1	-1.869,8	-1.887,7

(Negative beløb angiver indtægter)

Tilskud/udligning giver en samlet indtægt på 1.917,1 mio. kr. i 2013. Nedenfor beskrives 5 af ovenstående punkter, idet der henvises til Bind 2 "Budgetbemærkninger, anlæg og finansiering" for en nærmere redegørelse.

Betinget balancetilskud

Regeringsaftalen indebærer, at der – i lighed med sidste år – er et betinget balancetilskud på 3 mia. kr. på serviceområderne (svarende til 51,6 mio. kr. for Randers). Som noget nyt er der nu også et betinget balancetilskud på anlægssiden på 1 mia. kr. svarende til 17,2 mio. kr. for Randers.

Betinget balancetilskud vedr. serviceudgifterne

For 2013 fastsættes rammen svarende til de aftalte serviceudgifter for 2013. Hvis regnskaberne viser en overskridelse af den aftalte ramme vil nedsættelsen ske som en kombination af individuelle (60%) og kollektive nedsættelser (40%). Den individuelle modregning opgøres i forhold til størrelsen af den enkelte kommunes budgetoverskridelse.

Betinget balancetilskud vedr. bruttoanlægsudgifterne

Med henblik på at styrke kommunernes incitamenter til at budgettere i overensstemmelse med det forudsatte indføres der med virkning fra budgettet for 2013 et nyt betinget bloktilskud, der vedrører bruttoanlægsudgifterne. Det betingede balancetilskud udgør 1 mia. kr. Det bemærkes, at en eventuel nedsættelse vedrørende anlægsudgifterne vil blive afregnet som en generel nedsættelse af bloktilskuddet, det vil sige i forhold til den enkelte kommunes andel af det samlede indbyggertal. Desuden bemærkes at sanktionen ”kun” vedrører budgetsituationen.

Foreløbig opgørelse for hele landet

Den foreløbige opgørelse for hele landet viser, at kommunerne overskrider det aftalte anlægsniveau med 0,5 mia. kr. Men samtidig viser tallene, at serviceudgifterne ligger godt 0,6 mia. kr. under det aftalte niveau. Ministeren har på den baggrund kvitteret for, at kommunerne tilsyneladende har løst opgaven, men først i januar 2013 kan der tages endelig stilling til, om kommunernes budgetter overholder økonomiaftalen.

Beskæftigelsestilskud

Fra 2010 har kommunerne overtaget udgifterne til dagpenge og til aktivering af forsikrede ledige. I den forbindelse ydes årligt et beskæftigelsestilskud til kommunerne.

For Randers Kommune er tilskuddet opgjort til 282,4 mio. kr. og forventes at stige med den generelle pris og lønfremskrivningssats på 1,8%. I 2013 skal der desuden afregnes en negativ efterregulering vedr. 2011 på 15,6 mio. kr. således at det samlede tilskud kun bliver 266,8 mio. kr. i 2013.

På udgiftssiden er budgetteret med udgifter på i alt 281,7 mio. kr. i 2013 – altså stort set svarende til beskæftigelsestilskuddet.

Tilskud vedr. kvalitetsfonden

Der udmøntes i alt 2 mia. kr. fra kvalitetsfonden til kommunerne i 2013, og Randers Kommune modtager 34,4 mio. kr. Kvalitetsfonden er målrettet anlægsudgifter på dagtilbuds-, skole- og ældreområdet samt idrætsfaciliteter.

Det er en forudsætning for anvendelsen af midlerne fra kvalitetsfonden, at den enkelte kommune bidrager med en tilsvarende finansiering til investeringsprojekterne, dvs. at budgettet på kvalitetsfondsområderne i alt skal udgøre mindst 68,8 mio. kr. Som det fremgår af afsnit 6 forventes dette måltal nået for Randers Kommune i 2013.

Tilskud til vanskeligt stillede kommuner

Randers Kommune har i lighed med tidligere år søgt om at komme i betragtning ved fordeling af tilskud til særligt vanskeligt stillede kommuner. Der er i alt fordelt 416 mio. kr. fra denne pulje og Randers har modtaget 15 mio. kr. I alt 29 kommuner har fået tilskud.

Tilskud til kommuner med sociale problemer i visse områder af kommunen

Der er her tale om en ny pulje med det formål er at styrke kommunernes økonomiske muligheder for at yde en særlig indsats over for sociale problemer i bestemte dele af kommunen, som har en overrepræsentation af borgere med sociale problemer. Det bemærkes, at muligheden for tilskud ikke er knyttet til gennemførelse af konkrete enkeltprojekter.

Kriterierne for overrepræsentation vil være andelen af borgere i visse dele af kommunen uden bolig, med psykisk sygdom, problemer med misbrug mv., lav indkomst, høj arbejdsløshed, mange på førtidspension og kriminalitetsproblemer.

Randers har modtaget 7,1 mio. kr. i 2013 fra den sociale særtilskudspulje. I alt har 27 kommuner modtaget tilskud på i alt 354,3 mio. kr.

5. Skattefinansieret drift

Den skattefinansierede drift kan opdeles i 2 hovedgrupper, nemlig indkomstoverførsler og serviceudgifter. Opdelingen er vigtig, fordi der er opstillet en serviceramme, som kommunerne skal overholde.

I nedenstående afsnit beskrives først udviklingen i serviceudgifter og dernæst indkomstoverførsler.

5.1 Serviceudgifter

Serviceudgifterne i budget 2013-16 udvikler sig som følger:

Tabel 7 – Serviceudgifter i faste og løbende priser

Mio. kr.	2013	2014	2015	2016
Faste priser	3.800,6	3.766,2	3.775,0	3.781,9
Pris og lønregulering		71,8	145,4	220,6
Løbende priser	3.800,6	3.838,0	3.920,4	4.002,5

Tabellen viser, at serviceudgifterne (målt i faste priser) falder fra 2013 til 2014 med i alt 34 mio. kr. Herefter er der en mindre stigning, men serviceudgifterne i 2016 er stadig under niveauet i 2013 – nemlig 19 mio. kr. lavere.

Nedenfor beskrives udviklingen fra 2013 og frem - fordelt på udvalg:

Tabel 8 – Serviceudgifter fordelt på udvalg

Mio. kr. , faste priser	2013	2014	2015	2016
Økonomi	590,2	571,3	570,6	568,9
Børn- og skole	1.473,1	1.460,0	1.459,6	1.456,8
Arbejdsmarked	34,2	34,2	34,2	34,2
Social	490,2	484,8	486,9	489,5
Miljø- og teknik	184,1	180,6	178,4	176,6
Kultur- og fritid	156,7	159,9	160,9	160,9
Sundhed og ældre	859,4	860,6	871,7	882,2
Erhverv	12,7	14,7	12,7	12,7
I alt	3.800,6	3.766,2	3.775,0	3.781,9

I det følgende gennemgås de enkelte udvalgsområder med fokus på udviklingen fra 2013-14

Økonomiudvalget

Der er her et fald på 18,9 mio. kr. fra 2013 til 2014. Hovedforklaringen er en forventet besparelse på ca 8 mio. kr. som følge af overgang til ny it-koncernløsning (budgetteret allerede i 2012-15). Hertil kommer at det budgetterede beløb på 5 mio. kr. til personaletilpasning udelukkende vedrører 2013.

Desuden falder nettoudgifterne til Udbetaling Danmark med godt 2 mio. kr. fra 2013 til 2014. Og endelig er der 3 poster, der hver giver en mindreudgift i 2014 på ca 1 mio. kr. – nemlig "øget indsats vedrørende dagpengemodtagere" (kun i 2013), modernise-

ringsaftalen medfører yderligere mindreudgift på 1 mio. kr. i 2014 og strukturændringer vedr. familiedistrikterne slår fuldt igennem i 2014.

Børn- og skoleudvalget

På børn og skoleområdet er der et fald i serviceudgifterne på 13,1 mio. kr. fra 2013 til 2014 hvilket primært skyldes, at en række af de vedtagne besparelser i 2013 først slår igennem med fuld effekt i 2014.

Indenfor skoleområdet kan nævnes reduktionen på 10% vedr. SFO-normering, Ungdommens Uddannelsesvejledning samt Ungdomsskolen, der giver en mindreudgift på 4,5 mio. kr. i 2014 i forhold til 2013. Desuden kan nævnes takstreduktionen på specialskolerne der medfører mindreudgift på 1,8 mio. kr. i forhold til 2013. I modsat retning trækker, at reduktionen af vikarprocenten på folkeskoler kun vedrører 2013 (1,2 mio. kr.).

Indenfor børneområdet betyder demografireguleringerne en mindreudgift på 3,4 mio. kr. fra 2013 til 2014. Desuden er der også her en række poster, der først slår fuldt igennem i 2014 (sammenlægning af dagtilbud samt reduktion af åbningstiden), hvilket giver en mindreudgift på 1,8 mio. kr. i 2014. Hertil kommer, at det afsatte beløb på 1 mio. kr. til Forældreinformation kun vedrører 2013.

På familieområdet gælder, at strukturændringerne af distrikterne samt takstreduktion på institutionerne først slår fuldt igennem i 2014, hvilket betyder en mindreudgift på 1,3 mio. kr.

Arbejdsmarkedsudvalget

Her forventes ingen ændring fra 2013 og frem.

Socialudvalget

Indenfor socialudvalget er der et fald på 5,4 mio. kr. fra 2013 til 2014 hvilket primært kan henføres til en tidligere beslutning (budget 2012-15) om hjemtagning af regionale tilbud fra 2014 og frem (3,9 mio. kr.)

Miljø- og teknikudvalget

Der er her en mindreudgift på 3,5 mio. kr. fra 2013 til 2014 hvilket primært skyldes at det budgetterede beløb til vejbidrag nedsættes med 2,7 mio. fra 2014 og frem. Hertil kommer energibesparelse vedr. gadebelysning, der giver en mindreudgift på 1,2 mio. kr. i 2014. Færre afgange med skolebus er desuden fuldt indfaset i 2014, hvilket giver en yderligere besparelse på 0,9 mio. kr. i 2014. I modsat retning trækker en engangsbesparelse i 2013 på asfaltkontoen på 1,4 mio. kr.

Kultur- og fritidsudvalget

Der er her en merudgift på 3,3 mio. kr. hvilket primært kan henføres til den tidligere beslutning (budget 2011-14) om nyt svømmebad, der giver afledt drift fra og med 2014.

Sundhed- og ældreudvalget

Der er her en merudgift på 1,2 mio. kr. Demografireguleringen på området medfører merudgifter på 9,2 mio. kr. i 2014 i forhold til 2013. Der er dog en række poster, der trækker den anden vej. Som eksempler kan nævnes nedlæggelse af 14 plejeboliger

på Kollektivhuset, der giver mindreudgifter på 2,2 mio. kr. i 2014 og rehabilitering af plejekrævende ældre giver ligeledes mindreudgifter på 2,1 mio. kr. i 2014. Hertil kommer beslutninger tilbage fra budget 2011-14, der medfører mindreudgifter fra 2013 til 2014, nemlig nedlæggelse af fløj på Lindevænget (1,0 mio kr.) samt Dragonparken (1,4 mio. kr.).

Stigningen i udgifter på ældreområdet fra 2014 og frem skyldes demografireguleringerne (se også afsnit 5.3).

Erhvervsudvalget

Årsagen til merudgiften på 2,0 mio. kr. i 2014 skyldes, at der som led i budgetaftalen er afsat et beløb på 2 mio. kr. til iværksætterpulje.

5.2 Serviceramme

Regeringsaftalen indebærer, at der – i lighed med sidste år – er et betinget balancetilskud på 3 mia. kr. (svarende til 51,6 mio. kr. for Randers).

For 2013 fastsættes rammen svarende til de aftalte serviceudgifter for 2013. Hvis regnskaberne viser en overskridelse af den **aftalte** ramme, vil nedsættelsen ske som en kombination af individuelle og kollektive nedsættelser.

40 pct. af nedsættelsen vil blive afregnet kollektivt for kommunerne under ét som en generel nedsættelse af bloktilskuddet, mens 60 pct. vil blive afregnet individuelt for de kommuner, som har overskredet deres budgetter. Den individuelle modregning opgøres i forhold til størrelsen af den enkelte kommunes budgetoverskridelse.

Den **individuelle** sanktion vil ske i forhold til kommunens vedtagne servicebudget for 2013 – uanset den teknisk beregnede serviceramme, som KL beregner for hver enkelt kommune. Den tekniske serviceramme kan dog bruges som pejlemærke for om serviceudgifterne er for høje. Nedenstående tabel sammenholder den beregnede ramme med de budgetterede serviceudgifter.

Tabel 9 – Forskel til servicerammen

Mio. kr.	
Serviceramme KL	3.862,4
Serviceudgifter i budget 2013	3.800,6
Forskel, mio. kr.	-61,8

Tabellen viser, at Randers ligger 61,8 mio. kr. under den teknisk beregnede ramme. Dette skyldes primært de vedtagne besparelser i budget 2013-16 samt vedtagne besparelser fra tidligere år der først slår fuldt igennem i 2013.

5.3 Indkomstoverførsler

Nedenstående tabel viser udviklingen i indkomstoverførsler i budget 2013-16:

Tabel 10 – Udviklingen i Indkomstoverførsler

Mio. kr.	2013	2014	2015	2016
Faste priser	1.790,7	1.810,7	1.834,8	1.849,7
Pris og lønregulering		29,6	60,5	92,2
Løbende priser	1.790,7	1.840,3	1.895,3	1.941,9

Fordelt på udgiftsposter ser udviklingen ud som følger:

Tabel 11 – Udviklingen i indkomstoverførsler – fordelt på udgiftsposter

Mio. kr. , faste priser	2013	2014	2015	2016
Kontanthjælp/aktivering	207,1	207,1	204,1	201,1
Førtidspension	486,1	509,5	532,9	549,1
Erhvervsgrunduddannelser	0,4	0,4	0,4	0,4
Integration	6,0	6,0	6,0	6,0
Sygedagpenge	168,7	167,1	171,0	171,0
Boligsikring/-ydelse	80,6	80,0	79,9	81,6
Personlige tillæg	13,4	13,4	13,4	13,4
Fleksjob og ledighedsydelse	140,5	140,5	140,5	140,5
Revalidering	17,1	17,1	17,1	17,1
Beskæftigelsesindsats	49,8	49,8	49,8	49,8
Øvrige sociale formål	21,6	21,6	21,6	21,6
Seniorjob til personer over 55 år	4,8	4,8	4,8	4,8
Beskæftigelsesordninger (mentor)	8,7	8,6	8,6	8,6
Overførsler i alt	1.205	1.226,	1.250	1.265
Dagpenge, forsikrede ledige	221,0	221,0	221,0	221,0
Beskæftigelsesindsats, forsikrede ledige	60,7	60,7	60,7	60,7
Forsikrede ledige i alt	281,7	281,7	281,7	281,7
Indtægter fra den centrale refusionsordning	-14,0	-14,0	-14,0	-14,0
Aktivitetsbestemt medfinansiering	318,0	317,0	317,0	317,0
I alt, faste priser	1.790,7	1.810,7	1.834,8	1.849,7

Tabellen viser, at den samlede vækst primært kan henføres til førtidspensionsområdet. Væksten skyldes, at alle tilkendelser efter 1/1 2003 kun medfinansieres med 35% (mod tidligere 50%).

Budgetbeløbet i 2013 er dannet ud fra regnskabsresultatet for 2011, som dernæst er fremskrevet med KL's forventning til væksten fra 2011-13. Fra 2013-14 er KL's vækstsikrings ligeledes benyttet. I 2015 (og især 2016) er der budgetteret med en lidt lavere vækst end skønnet af KL. Begrundelser herfor er en omlægning af indsatsen i Randers med et mål om lavere tilkendelsesrate. Der henvises til budgetskemaerne for en nærmere beskrivelse.

5.4 Demografi

Der foretages reguleringer på følgende områder som følge af den demografiske udvikling:

- Småbørnsområdet
- Skoleområdet
- Ældreområdet
- Handicapområdet

Nedenstående tabel viser de beløb, der er indregnet som følge af demografien:

Tabel 12 – Demografi i budget 2013-16

Mio. kr.	2013	2014	2015	2016
Småbørn	-5,7	-9,1	-11,0	-13,0
Skole	2,4	2,8	4,4	3,6
Ældre	6,2	15,4	26,3	36,5
Handicap	1,3	2,6	4,7	7,4
I alt	4,2	11,7	24,5	34,4

(- angiver mindreudgifter)

Tabellen viser merudgifter på 4,2 mio. kr. i 2013 stigende til 34,4 mio. kr. i 2016.

Det skal særligt bemærkes, at der på ældreområdet er foretaget en ændring i demografimodellen. I forbindelse med budgetforliget er det nemlig besluttet, at der ikke længere foretages demografiregulering for de 65-74 årige. Dette er indregnet i overstående tal på ældreområdet. Hvis der ikke var foretaget ændringer i modellen på ældreområdet ville beløbet i 2013 have været 10,6 mio. kr. stigende til 48,0 mio. kr. i 2016. Ændringen af modellen betyder således en mindreudgift på 4,4 mio. kr. i 2013 stigende til 11,5 mio. kr. i 2016.

6. Anlæg

Kommunens anlægsudgifter er opdelt på følgende 2 poster:

- Skattefinansieret anlæg
- Jordforsyning

Der er ikke budgetteret med anlægsudgifter på ældreboliger samt det brugerfinansierede område, som efter udskillelsen af vand- og kloakforsyningerne nu kun omfatter renovationsområdet og et enkelt varmekværk.

Nedenstående tabel viser de samlede anlægsudgifter opdelt på skattefinansieret anlæg og jordforsyning og på udgifter/indtægter.

Tabel 13 – Anlægsudgifter i budget 2013-16 (2013 priser)

Mio. kr.	2013	2014	2015	2016
Skattefinansieret anlæg	154,2	116,0	123,6	95,2
Heraf udgifter	171,0	143,6	130,2	101,3
Heraf indtægter	-16,8	-27,6	-6,6	-6,1
Jordforsyning	11,8	10,9	4,8	3,8
Heraf udgifter	33,8	32,9	30,8	29,8
Heraf indtægter	-22,0	-22,0	26,0	-26,0
Anlægsudgifter i alt	166,0	126,9	128,4	99,0
Heraf udgifter	204,8	176,5	161,0	131,1
Heraf indtægter	-38,8	-49,6	-32,6	-32,1

Negative beløb angiver indtægter/overskud

Tabellen viser samlede nettoanlægsudgifter i 2013 på 166,0 mio. kr.

Udover rammebeløbene til skoleudbygning, bygningsvedligehold og energibesparende foranstaltninger omfatter anlægsbudgettet følgende større projekter.

- Gadebelysningen
- Randers Stadion, nordtribunen
- Randershallen, brandsikring
- Storegade, ny belægning
- Solcelleenergi

6.1 Skattefinansieret anlæg

De skattefinansierede anlægsudgifter i 2013 er netto 154,2 mio. kr. Brutto er der tale om en udgift på 171,0 mio. kr. og en indtægt på 16,8 mio. kr.

Nedenstående tabel viser de største anlægsprojekter i 2013-16. Tabellen er opdelt i kvalitetsfundsområder (dagtilbud, folkeskolen, ældreområdet samt idrætsfaciliteter) og øvrige områder:

Tabel 14 – Skattefinansierede anlægsudgifter i budget 2013-16

Mio. kr.	2013	2014	2015	2016
Kvalitetsfundsområderne	69,2	65,3	65,3	65,3
Udbygning af folkeskoler	30,4	30,4	30,4	30,4
Bygningsvedligehold	6,0	17,2	17,2	25,2
Energibesparende foranstaltninger	23,1	8,0	8,0	0,0
Solcelleenergi	7,5	7,5	7,5	7,5
Idræt og fritid	2,2	2,2	2,2	2,2
Øvrige områder	101,8	78,3	64,9	36,0
Bygningsvedligehold	2,0	5,7	5,7	8,4
Energibesparende foranstaltninger	7,7	2,7	2,7	0,0
Solcelleenergi	2,5	2,5	2,5	2,5
Kommunale veje, rammebeløb	3,8	5,9	5,9	5,9
Gadebelysning, handleplan	21,4	27,9	27,4	5,0
Infrastruktur, ramme	5,3	6,0		
Storegade, ny belægning	6,5	3,7		
Hospitalsgade	4,6			
Naturbeskyttelse	3,5	3,5	3,5	3,5
Byfornyelse, ramme	7,2	7,2	7,2	7,2
Nyt svømmebad	5,6			
Randershallen, brandsikring	9,1	9,1		
Auto C Park, nordtribune	15,5			
Bro over Rds. Fjord, forundersøgelse			5,0	
Øvrige	7,1	4,1	5,0	3,5
Udgifter i alt	171,0	143,6	130,2	101,3
Indtægter	-16,8	-27,6	-6,6	-6,1
Faste ejendomme (salg)	-10,9	-21,5	0,0	0,0
Byfornyelse, ramme	-3,6	-3,6	-3,6	-3,6
Kommunale veje	-2,3	-2,3	-2,3	-2,3
Øvrige		-0,2	-0,7	-0,2
P/L-regulering		1,8	3,9	4,6
Nettoudgifter i alt	154,2	117,8	127,5	99,8

Negative beløb angiver indtægter/overskud

Som det fremgår af tabellen udgør kvalitetsfundsområderne 69,2 mio. kr. i 2013 og falder lidt i 2014-2016. Nedenfor sammenholdes med måltallet for Randers Kommune:

Tabel 15– Kvalitetsfundsområderne

Mio. kr.	2013	2014	2015	2016
Budget	69,2	65,3	65,3	65,3
Måltal	68,8	68,8	68,8	68,8
Afvigelse	-0,4	3,5	3,5	3,5

Tabellen viser, at Randers Kommune ikke har problemer med at opfylde måltallet i 2013, mens der i 2014 til 2016 er en lille manko på 3,5 mio. kr. årligt. Den seneste opgørelse vedrørende 2012 viser, at der kan overføres ca. 100 mio. kr. til 2013 og senere. På den baggrund forventes ikke problemer med at opfylde medfinansieringskravet vedrørende kvalitetsfundsområderne.

6.2 Jordforsyning

Anlægsbudgettet for jordforsyningen omfatter byggemodning samt køb og salg af jord til bolig- og erhvervsformål.

Formålet med jordforsyningens budget er at sikre et solidt fundament for en fortsat aktiv erhvervsudvikling og bosætningspolitik i Randers Kommune. Ifølge kommunens økonomistyringsregler skal budgettet til jordforsyning "hvile i sig selv" set over en 5-årig periode.

Budgettet for 2013-16 er udarbejdet på grundlag af det vedtagne budget 2012-15 og en tilpasning til de aktuelle forventninger jf. byrådets beslutning den 18. juni 2012.

Tabel 16 – Jordforsyningsbudget 2013-16

Mio. kr. 2013 pl	2013	2014	2015	2016	I alt
Indtægter					
Grundsalg					
Boligformål	-12,0	-12,0	-14,0	-14,0	-52,0
Erhvervsformål	-10,0	-10,0	-12,0	-12,0	-44,0
Indtægter i alt	-22,0	-22,0	-26,0	-26,0	-96,0
Udgifter					
Jordkøb	11,0	13,0	10,0	10,0	44,0
Øvrige udgifter	0,2	1,2	0,2	0,2	1,8
Jordkøb mv. i alt	11,2	14,2	10,2	10,2	45,8
<i>Byggemodning:</i>					
Bolig, ramme	2,0	2,5	2,8	2,8	10,1
Erhverv, ramme	3,5	3,5	3,5	3,5	14,0
Øvrige projekter	17,2	12,7	14,4	13,3	57,6
Byggemodning i alt	22,7	18,7	20,7	19,6	81,7
Udgifter i alt	33,9	32,9	30,9	29,8	127,5
Jordforsyning netto	11,9	10,9	4,9	3,8	31,5
Lånoptagelse	-9,4	-11,9	-8,5	-8,5	-38,3
Renter	0,1	0,1	0,1	0,1	0,4
Afdrag på lån	2,0	2,0	2,0	2,0	8,0
I alt inkl. lån og afdrag	4,6	1,1	-1,5	-2,6	1,6
P/L- regulering		0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Jordforsyning lb priser	4,6	1,2	-1,6	-2,7	-3,1

Negative beløb angiver indtægter/overskud

I forhold til det vedtagne budget 2012-15 er jordforsyningens budget reduceret væsentligt som følge af et generelt fald i aktivitetsniveauet mht. efterspørgsel og salg af grunde.

I perioden 2013-16 er der afsat 45,8 mio. kr. til køb af jord og 81,7 mio. kr. til byggemodning.

Af de samlede udgifter på 127,5 mio. kr. til køb af jord og byggemodning skønnes 96 mio. kr. dækket gennem grundsalg. Forskellen skyldes bl.a. genopbygning af en vis reserve af bolig- og erhvervsjord. Derudover benyttes muligheden for at lånefinansiere

udgifter til jordkøb. Ifølge lånebekendtgørelsen kan 85 % af udgiften til jordkøb (med landbrugskode) lånefinansieres, dog således at lånene skal indfries i takt med grundsalget. Der er i budgetperioden indarbejdet lånoptagelse på ca. 38 mio. kr. og afdrag på ca. 8 mio. kr. til dette formål.

Udstykningsområder, boligformål

Salgsindtægterne i 2013 omfatter udover et rammebeløb udstykningerne i Tjærbyvang i Dronningborg og Lindholt, mens der er planlagt byggemodning af 30 parceller i Spentrup og 20 parceller i Assentoft.

Udstykningsområder, erhvervsformål

På erhvervsformål er der udover rammebeløb afsat budget til byggemodning af grund i Assentoft i 2013.

7. Finansposterne

Under finansposter beskrives kommunens låneoptagelse, afdrag på lån samt udviklingen i kommunens langfristede gæld.

Låneramme 2013-16

Randers Kommunes låneramme for 2013-16 er opgjort på grundlag af anlægsbudgettet. Derudover er der indarbejdet en dispensation fra kvalitetsfondspuljen på 13,5 mio. kr. samt en dispensation fra puljen til kommuner med lav likviditet på 41,5 mio. kr. Lånerammen fremgår af nedenstående tabel:

Låneramme 2013-16

Mio. kr.	2013	2014	2015	2016
Jordforsyning	9,4	11,9	8,5	8,5
Gadebelysning	18,9	25,1	23,9	1,3
Solcelleinvestering	10,0	10,0	10,0	10,0
Færgedrift			0,8	
Energibesparende foranstaltninger	30,9	10,6	10,6	
Byfornyelse	3,4	3,4	3,4	3,4
Indefrysning af ejendomsskatter	3,0	3,0	3,0	3,0
Lånedispenation, kvalitetsfond	13,5	11,0	11,0	12,9
Lånedispenation, lav likviditet pulje	41,5			
Ordinær låneadgang	130,6	75,0	71,1	39,2
Ældreboliger	0,0	0,0	0,0	0,0
Låneadgang i alt	130,6	75,0	71,1	39,2
Budgetteret låneoptagelse	130,6	75,0	71,1	39,2

Den samlede låneramme udgør 130,6 mio. kr., og der er budgetteret med fuld låneoptagelse.

I forbindelse med aftalen mellem regeringen og KL om kommunernes økonomi for 2013 er der afsat 3 lånepuljer. Lånepuljerne fordeles på grundlag af konkrete ansøgninger. Randers Kommune har opnået dispensation fra 2 puljer, kvalitetsfondspuljen og likviditetspuljen på grundlag af følgende projekter:

Lånepuljer 2013

Lånepuljer 2013	Randers Kommune projekter	Opnået dispensation
Kvalitetsfundsområderne (750 mio. kr.)	Skole- og daginstitutionsprojekter (34,4 mio. kr.)	13,5 mio. kr.
Pulje til kommuner med lav likviditet (500 mio. kr.)	Der ansøges alene på baggrund af oplysninger og likviditeten i 2012 og 2013	41,5 mio. kr.

Lånepuljen på kvalitetsfundsområdet udgør 750 mio. kr. i 2013, og puljen er særligt rettet mod skoleprojekter samt projekter på daginstitutionsområdet. Randers Kommune har fået tildelt en dispensation på 13,5 mio. kr. svarende til 41 % af anlægssummen. Der er i budgettet indregnet en dispensation på 25 pct. i overslagsårene.

Endvidere er der afsat en pulje på 500 mio. kr. til kommuner med lav likviditet. Randers Kommune har fået tildelt en dispensation på 41,5 mio. kr. fra denne pulje. Lån fra denne pulje skal afdrages over 10 år.

Den budgetterede låneoptagelse ekskl. lån til jordforsyning kan specificeres således:

Den budgetterede låneoptagelse ekskl. Jordforsyning

1.000 kr.	2013	2014	2015	2016
Låneoptagelse ældreboliger	0,0	0,0	0,0	0,0
Låneoptagelse kvalitetsfond	13,5	11,0	11,0	12,9
Øvrig låneoptagelse	107,7	52,1	51,7	17,7
Låneoptagelse i alt	121,2	63,1	62,6	30,7

Der er ikke budgetteret med låneoptagelse vedr. ældreboliger. Der er indregnet en låneoptagelse vedr. kvalitetsfonden på 13,5 mio. kr., og den øvrige låneoptagelse udgør 107,7 mio. kr., jf. lånerammeopgørelsen for 2013. Den samlede låneoptagelse ekskl. jordforsyning udgør 121,2 mio. kr. i 2013.

Låneadgangen reduceres, såfremt kommunen indgår leasingaftaler for anlægsudgifter, lejeaftaler eller udsteder garantier for lån til en række formål. I stedet for at reducere låneadgangen kan et tilsvarende beløb deponeres på en særskilt konto i et pengeinstitut.

Afdrag på lån

Af nedenstående tabel fremgår de budgetterede afdrag i perioden 2013-16:

Afdrag på lån mio. kr.	2013	2014	2015	2016
Eksisterende lån	50,5	53,7	56,3	58,5
Nye lån	5,1	7,0	8,6	9,8
Nye jordforsyningslån	2,0	2,0	2,0	2,0
Ældreboliger	26,2	25,3	23,6	23,6
I alt	83,8	88,0	90,5	93,9

I 2013 udgør de budgetterede afdrag 83,8 mio. kr. Heraf udgør ældreboliger 26,2 mio. kr., hvoraf beboerne betaler 23,5 mio. kr. Afdrag vedrørende nye lån udgør 5,1 mio. kr. Afdrag vedrørende langfristet gæld i øvrigt udgør 50,5 mio. kr.

Der er tale om en forholdsmæssig stor stigning i afdragsbyrden fra 2010 og frem, som hænger sammen med de ekstraordinært mange lån, som er hjemtaget i 2009 og 2010 og 2011 som følge af lånedispensationer samt jordforsyning. Derudover stiger afdragsbyrden yderligere i budgetperioden, som følge af at dispensationen fra likviditetspuljen skal afdrages over 10 år.

Kommunens samlede restgæld

Udviklingen i restgælden på eksisterende lån og den budgetterede låneoptagelse er vist i nedenstående tabeller.

Jordforsyningslånene er omlagt fra afdragsfrie lån med en løbetid på 10 år til lån med afdrag over 25 år. På denne måde reduceres den likviditetsmæssige belastning.

Restgæld ultimo året

Mio. kr.	2012	2013	2014	2015	2016
Samlet gæld i alt	1.712	1.760	1.749	1.731	1.677
Heraf ældreboliglån	758	731	706	683	659
Heraf udlæg vedr. forsyning	-2	-1	1	2	3
Heraf lån vedr. jordforsyning	62	70	80	87	93
Heraf skattefinansieret gæld	894	959	962	959	922

Den samlede restgæld udgør ultimo 2013 1.760 mio. kr. Heraf udgør den skattefinansierede gæld 959 mio. kr. Den skattefinansierede gæld er steget væsentligt i perioden 2009 til 2011 som følge af dispensationer fra de ekstraordinære lånepuljer. Også i 2013 har der været ekstraordinære lånemuligheder for kommuner med lav likviditet, hvilket er årsag til, at den skattefinansierede gæld stiger kraftigt fra 2012 til 2013. Der er tale om en gældsafvikling i perioden 2014-16. På jordforsyningsområdet er der tale om en gældsoptrapning som følge af, at jordkøb lånefinansieres fra 2008 og frem. Der er et fald i gælden vedr. ældreboliger som følge af, at der ikke er planlagt ældreboligbyggeri i budgetperioden. Restgælden opgjort som kr. pr. indbygger fremgår af nedenstående tabel.

Restgæld pr. indbygger

Kr.	2012	2013	2014	2015	2016
Samlet gæld i alt	17.876	18.317	18.132	17.869	17.226
Heraf ældreboliglån	7.911	7.612	7.324	7.050	6.771
Heraf udlæg vedr. forsyning	-19	-5	8	21	34
Heraf lån vedr. jordforsyning	652	728	829	893	956
Heraf skattefinansieret gæld	9.331	9.982	9.971	9.905	9.465

Som det fremgår af tabellen er den samlede restgæld pr. indbygger også stigende fra 2012-13, hvorefter den falder i den resterende del af budgetperioden.

Kommunens skattefinansierede gæld pr. september 2012 består af 60 pct. fast forrentede lån og 40 pct. variabelt forrentede lån. Låneporteføljens sammensætning tilpasses løbende. De øvrige budgetforudsætninger vedrørende rentesatser og valutakurser fremgår af nedenstående tabel.

Rentesatser og valutakurser:

Variabel rentesats (DKK)	2,0 %
Variabel rentesats (EUR)	2,0 %
Variabel rentesats (CHF)	1,5 %
Kurs (EUR)	7,60
Kurs (CHF)	6,19

Der henvises til bind 2 "Budgetbemærkninger Anlæg og finansiering" for en nærmere redegørelse for budgetteringen af finansposterne.

8. Økonomistyring i Randers Kommune

Nedenfor gives en kort gennemgang af økonomistyringen i Randers Kommune. Først beskrives de generelle økonomistyringsregler og dernæst reglerne på decentralt niveau.

8.1 Økonomistyringsregler generelt

Kommunens driftsudgifter er opdelt i 2 hovedkategorier: "rammebelagte udgifter" og "ikke-rammebelagte udgifter".

Alle kommunens udgifter er rammebelagte bortset fra indkomstoverførsler¹, aktivitetsbestemt medfinansiering og vederlagsfri fysioterapi.

Kommunens aktiviteter er opdelt i et antal bevillingsområder (se også bevillingsoversigten). At et bevillingsområde er rammebelagt betyder at eventuelle merudgifter skal finansieres indenfor bevillingsområdet. Kun i helt særlige tilfælde vil det være nødvendigt at inddrage øvrige bevillingsområder indenfor udvalget, og inden det sker, vil direktionen have foretaget en helhedsvurdering af kommunens samlede økonomi, som vil være grundlaget for forvaltningens indstilling til udvalg og byråd ved de løbende budgetopfølgninger.

Nedenfor vises økonomistyringsreglerne for hhv. rammebelagte og ikke-rammebelagte områder:

Tabel 27 – Rammebelagte og ikke-rammebelagte udgifter

Parameter	Rammebelagt	Ikke rammebelagt
Overførsel mellem år	Overskud/underskud overføres indenfor de angivne rammer (se også afsnit 8.3)	Som udgangspunkt ingen overførselsadgang
Tillægsbevillinger	Eventuelle merudgifter skal finansieres indenfor bevillingsområdet selv. Kun i helt særlige tilfælde vil det være nødvendigt at finansiere merudgiften via nedskæringer på øvrige bevillingsområder indenfor udvalget	Tillægsbevillinger finansieres inden for den samlede kommunale økonomi
Budgetopfølgning	Pr ultimo februar, maj, august og november i direktionen. Pr. ultimo marts, juni og september i fagudvalg, økonomiudvalg og byråd	Pr. ultimo marts, juni og september i fagudvalg, økonomiudvalg og byråd. Dog som udgangspunkt månedlig opfølgning i fagudvalg
Teknisk budget	Der reguleres som udgangspunkt kun med pris- og løn-skøn samt byrådsbeslutninger. Demografireguleringer indregnes efter godkendelse i økonomiudvalg.	Regnskabserfaringer, fejlrettelser m.m. indregnes ikke pr. automatik, men der træffes beslutning herom efter indgåelse af regeringsaftalen (juni)

¹ Indkomstoverførsler består af følgende poster: Fleksjob, ledighedsydelse, kontanthjælp/aktivtæring, førtidspension, EGU, integration, sygedagpenge, personlige tillæg samt boligsikring/-ydelse.

Fagudvalgene har kompetencen til at omfordele budgetbeløb indenfor et givent bevillingsområde – dog skal flytning mellem rammebelagte og ikke-rammebelagte udgifter altid godkendes i byrådet.

Omfordeling af budgetbeløb mellem bevillingsområder skal som udgangspunkt godkendes af byrådet. Økonomiudvalget er dog bemyndiget til at godkende omflytning af budgetbeløb fra en driftsbevilling til en anden driftsbevilling, hvis beløbet er under 10 mio. kr.

Overførsel af beløb mellem drift og anlæg skal godkendes af byrådet.

8.2. Økonomistyringsregler på decentralt niveau

Aftaleenhederne indgår en aftale med byrådet om hvilke mål, indsatsområder og resultater de skal nå i aftaleperioden og hvilket budget de råder over.

Budgettet tildeles som én økonomisk ramme, og lederen er ansvarlig for at opfylde aftalen og overholde budgettet. Det sker ud fra den betragtning, at den decentrale leder i dialog med personale, bestyrelser og brugerråd er den bedste til at træffe beslutninger under hensyntagen til lovgivning, overenskomster, aftaler med byrådet og kommunens øvrige politikker (f.eks. lønpolitik, indkøbspolitik, personalepolitik, IT-strategi).

Den økonomiske ramme er et nettobudget, det vil sige at enhederne har lov til at anvende eventuelle ekstraindtægter.

Randersmodellens regler for økonomisk decentralisering – som beskrives nedenfor – indeholder et stærkt incitament til decentral økonomisk ansvarlighed, og den økonomiske decentralisering har generelt set været en stor styringsmæssig succes i den offentlige sektor.

Presset på den totale samfundsøkonomi har dog betydet, at der er indført en sanktionslovgivning som indebærer, at der kan gennemføres individuelle sanktioner overfor de enkelte kommuner hvis de aftalte servicevækstrammer for kommunerne under ét ikke overholdes.

Der kan således opstå en konflikt mellem de overordnede samfundshensyn og den økonomiske decentralisering i Randersmodellen – fx kan et stort forbrug af opsparede midler betyde, at Randers Kommune ikke overholder servicevækstrammen.

Der er derfor løbende behov for at have fokus på, hvordan de overordnede samfundshensyn kan forenes med Randersmodellens økonomiske frihedsgrader.

Nedenfor beskrives de økonomiske frihedsgrader i Randersmodellen. Disse regler gælder som udgangspunkt. I et givent år kan det vise sig nødvendigt at fastfryse en del af de overførte overskud. Der foretages hvert år en konkret vurdering af behovet herfor

Overførsler mellem løn/drift

Inden for budgettet kan der frit flyttes mellem forskellige konti, med den undtagelse, at der dog højst må overføres 5 % af aftaleenhedens budgetramme fra løn til øvrige driftsudgifter, mens der er fri adgang til at overføre fra øvrige driftsudgifter til løn.

Hvis aftaleenheden ønsker at overføre mere end 5 % af lønbudgettet til øvrige driftsudgifter, skal der forinden ske godkendelse i fagudvalget. Det sker efter ansøgning med oplysninger om begrundelsen for overførslen. Ansøgningen skal forinden have været behandlet i MED - udvalg og brugerbestyrelser og deres indstilling skal fremgå af ansøgningen.

Overførsler mellem årene

Der må overføres under-/overskud på 5 % af aftaleenhedens budgetramme fra et budgetår til et andet.

For beløb over 5 % skal aftaleenheden redegøre for baggrunden for overskuddet samt hvad pengene skal bruges til. I tilfælde af underskud over 5% skal den del, der ligger over 5% afvikles i overensstemmelse med beslutning truffet af byrådet ved behandling af overførselssagen.

Overførsel af overskud/underskud fra et budgetår til et andet skal godkendes i økonomiudvalg og byråd inden der kan disponeres over beløbet. Dette vil typisk ske i en samlet sagsfremstilling fra økonomiafdelingen til økonomiudvalg og byråd i maj måned.

Budgetforligstekst 2013-16

Indledning

Randers Kommunes økonomi er under pres. Dette pres kan primært henføres til to forhold.

For det første er hele den offentlige sektor under stærkt pres, hvilket medfører, at kommunernes vilkår er særdeles vanskelige i disse år. Dette blev tydeligt afspejlet i den aftale, der før sommeren 2012 blev indgået mellem regeringen og KL og som betød at Randers mister ca. 45 mio. kr. hvert år i tilskud fra og med 2014.

For det andet er udgifterne til indkomstoverførslerne i kommunen steget mere end forventet – bl.a. har der været en større vækst i udgifterne til førtidspension i Randers end på landsplan. Det medfører, at den kompensation Randers får fra bloktilskuddet ikke er stor nok til at dække kommunens udgifter.

Disse to forhold er hovedforklaringen på, at der er behov for besparelser i kommunens budget. Formålet med besparelserne har været at skabe balance i budgettet og sikre en robust kassebeholdning, så der er noget at stå imod med, hvis der opstår uforudsete problemer.

Disse formål er lykkedes med det indgåede budgetforlig. Kommunens kassebeholdning var i basisbudgettet med den nye aftale allerede tæt på nul i 2014 og negativ derefter. Budgetforliget indebærer, at kassebeholdningen i 2016 er på over 140 mio. kr., hvilket forligspartierne finder er et fornuftigt og afbalanceret niveau på vej i retningen af byrådets mål om en gennemsnitlig kassebeholdning på 200 mio. kr.

Forligspartierne har valgt at gennemføre besparelser på knapt 95 mio. kr. i årligt gennemsnit. De konkrete besparelser fremgår af det vedlagte materiale og er udtryk for en række vanskelige valg, som vil medføre, at serviceniveauet nedsættes på en lang række områder, og at der skal arbejdes blandt andet med brug af nye løsninger for at komme i mål.

Forligspartierne har imidlertid samtidigt besluttet en række konkrete initiativer, der kan medvirke til at sikre en fortsat udvikling af Randers. Der skal sættes ind overfor væksten i udgifterne til indkomstoverførslerne, der skal skabes nye arbejdspladser gennem forberede rammevilkår for erhvervslivet og iværksætteri og innovation bliver støttet med budgetforliget. Alle disse tiltag sigter mod at bringe Randers styrket gennem de vanskelige tider.

Fra budgetforliget skal følgende punkter fremhæves:

Personale

Budgetvedtagelsen betyder reduktion i antal ansatte ved Randers kommune. Byrådet påtager sig ansvaret for at økonomi og serviceniveau er afbalanceret og at dette meldes klart ud til borgerne. Trivselsaftalens indhold skal bringes i anvendelse i denne situation. Der indføres generel jobgaranti i Randers Kommune. Dette betyder at i stedet for at afskedige medarbejdere vil disse blive omplaceret ved førstkommande matchende stilling. Dette administreres via en central JobBase.

Randers kommune har anvendt jobrotationsordninger – den arbejdsmarkedspolitiske situation gør at dette arbejde skal intensiveres i 2013. Omfanget af jobrotation aftales imellem Randers Kommune og de faglige organisationer. Det betyder

- At medarbejdere kontinuerligt er på uddannelse/efteruddannelse/kompetenceudvikling.
- Dette planlægges minimum en gang om året, på de specifikke arbejdspladser for den enkelte, gruppen eller dele af gruppen af medarbejdere, i forbindelse med MUS (Medarbejder udviklingssamtaler) og IKU (Individuelle kompetence udviklingsplaner).
- Der etableres rotation på ovenstående, så Randers Kommune imødekommer en række problemstillinger. Blandt andet:
  - Opkvalificering af personale og ledige.
  - Personalet kan modsvare de stadig stigende faglige krav til serviceydelserne.
  - Meningsfuld og erhvervsrettet aktivering af ledige.
  - Generere ressourcer i stedet for at nedskære ressourcer.
  - Fastholdelse af kvalificeret arbejdskraft.
  - Imødekomme udfordringen med den demografiske udvikling på arbejdsstyrken.
  - Håndtere en løsning på AKUT pakken og de udfaldstruede.

Som en ny arbejdsmarkedspolitisk foranstaltning skal Randers kommune gøre forsøg med uddannelsesklausuler ved udbud samt indgå partnerskabsaftaler.

Ved gennemførelse af budgetforslaget skal det sikres, at fagligheden opretholdes. Det understreges, at der maksimalt kan nedlægges 5 procent af en faggruppes stillinger på den enkelte aftaleenhed.

Ledere – medarbejdere.

Randers Kommune skal drives som en effektiv organisation med den rette balance mellem antallet af ledere og medarbejdere. Der er de senere år gennemført væsentlige forenklinger i ledelsesstrukturen og antallet af ledere er reduceret. Det er imidlertid et fokusområde for forligspartierne, at Randers Kommune har en effektiv organisation, og i lyset af de kommende besparelser anmodes direktionen om at fremlægge en redegørelse for status for organisationsstrukturen, samt en oversigt over igangværende eller påtænkte initiativer, der sikrer en fortsat dynamisk udvikling af organisationen. Redegørelsen skal være klar medio 2013.

Anlæg

Randers Kommunes aktivitetsniveau spiller en betydelig rolle for vækst og beskæftigelse i lokalområdet. Kommunen råder over meget store værdier i form af bygninger og infrastruktur anlæg, som kræver løbende udbygning, opdatering og vedligeholdelse. På denne baggrund og ud fra ønsket om at styrke beskæftigelsen er det byrådets mål, at Randers Kommune har et anlægs- og investeringsprogram på 200 mio. kr. om året.

Bygningsvedligeholdelse

Budgettet til bygningsvedligeholdelse er p.t. så lavt, at det ikke er muligt at holde trit med nedslidning af bygningsmassen. Forligspartierne er enige om, at budgettet til bygningsvedligeholdelse fra og med 2013 forøges med 8 mio. kr. Udover at hindre nedslidningen af bygningsmassen vil dette også have en positiv effekt på beskæftigelsen i kommunen.

Forligspartierne er bevidste om, at en forhøjelse på 8 mio. kr. er i underkanten af det nødvendige og vil arbejde hen imod et fremtidigt løft på 12 mio. kr.

Der er desuden enighed om, at den indvendige bygningsvedligeholdelse fremover skal varetages af de enkelte aftaleenheder. Miljø og teknik vil fortsat jævnlige komme på institutionerne.

Institutionslederen vil ved disse besøg have god mulighed for at få faglig sparring og vejledning i forbindelse med varetagelsen af den indvendige bygningsvedligeholdelse. Ved ønske om væsentlige indvendige vedligeholdelsesarbejder eller bygningsmæssige ændringer bør institutionens kontaktperson i miljø- og teknik altid kontaktes for rådgivning. Ordningen med decentralisering af den indvendige vedligeholdelse vil blive evalueret efter et par år.

Salg af grunden ved Brotoften og infrastruktur.

Den særdeles velbeliggende grund sydvest for Randers Bro har hidtil været reserveret til et nyt kunstmuseum. Der må imidlertid konstateres, at byggeriet af et nyt kunstmuseum på trods af en dedikeret indsats ikke har ladet sig realisere via tilskud fra eksterne fonde. Forligspartierne ønsker dette centrale område ved Gudenåen udviklet, og har derfor besluttet at starte en planlægningsproces, som skal afdække forskellige udviklingsmuligheder for området. Der er enighed om, at grundens unikke beliggenhed stiller særlige krav til de kommende byggerier, ligesom man ønsker at fastholde offentlighedens adgang til Gudenåen.

På grund af kravene til udnyttelse af grunden er tidshorizonten for salg af grunden usikker. Forligspartierne har besluttet at anvende salgssummen til at fremme investeringer i infrastrukturen, når grunden er solgt. Derudover har forligspartierne afsat 6 mio. kr. i 2014 til infrastrukturprojekter.

Randers Regnskov har hvert år ca. 300.000 gæster, som byrådet og erhvervslivet ønsker i højere grad skal gøre brug af byens øvrige tilbud. Med henblik på at åbne byen mod Regnskoven ønsker forligspartierne at skabe en attraktiv forbindelse til bymidten. Der afsættes derfor 5 mio. kr. i 2013 til at udvikle Hospitalsgade som et særligt kunstprojekt. Midlerne til omdannelsen findes ved salg af kommunale ejendomme og grunde herunder Brotoften.

Fritids- og idrætsinvesteringer

Forligspartierne ønsker at fortsætte de senere års udbygning af fritids- og idrætsanlæg og afsætter derfor en pulje på 0,5 mio. kr. i 2013 og 2014 og derefter 1 mio. kr. årligt til formålet. Midlerne tænkes både anvendt til at udbygge og understøtte aktiviteter og anlæg, som fremmer borgernes muligheder for bevægelse og oplevelser. Puljen tænkes både at tilgodese den organiserede og uorganiserede idræt og vil også kunne anvendes til investeringer i anlæg i naturen. Derudover ønsker forligspartierne at støtte det private initiativ omkring Træningshuset i Asferg og har derfor afsat 1 mio. kr. i 2013 til formålet.

Indkomstoverførsler

Arbejdsmarkedsområdet er under pres. Udgifterne er stigende. Forligspartierne vil arbejde for, at der tænkes tværsektorielt og nyskabende på området. Konkret er der store udfordringer på førtidspensions- og fleksjobområdet, hvor der skal ske en samtænkning af indsatserne i Jobcentret, sundhedsafdelingen og den sociale sektor. Randers Kommune skal gå foran i dette arbejde, og yde en særlig indsats for at færre kommer på permanent offentlig forsørgelse og flere bidrager på arbejdsmarkedet. Samarbejdet skal også afspejles i nye initiativer for at begrænse antallet af kontanthjælpsmodtagere. Samlet set er målet for forligspartierne at begrænse antallet af offentligt forsørgede mellem 16 og 66 år, samtidigt med, at værdier som tillid og troen på borgerens egne evner sættes i højsædet

Særligt vedrørende sygedagpengemodtagere

Forligspartierne er enige om, at det er vigtigt at nedbringe de langvarige sygedagpengesager. Der er således enighed om at afprøve en model, hvor der oprustes rent fagligt. Dette sker ved at ansætte to fagkonsulenter i sygedagpenge. Deres opgave skal bestå i, at indføre et ledelsestilsyn

med alle sager, som ikke raskmeldes inden tre måneder eller ved bred vurdering (3 måneder). Ledelsestilsynet for sager ældre end 3 måneder, skal sikre en faglig sparring i forhold til varigheden af sagerne og aflaste ledelsen, så der samlet set holdes fokus på varighed samtidigt med, at øvrige væsentlige fagområder ikke nedprioriteres.

Forligspartierne er således enige om at investere 2 mio. kr. til ansættelse af faglige konsulenter med et forventet afkast i 2013 på 5,4 mio. kr. og 10,8 mio. kr. i overslagsårene. Der vil blive fulgt nøje op på antallet af forløb over 52 uger. Tallene forelægges Arbejdsmarkedsudvalget i alle møder og Økonomiudvalget kvartalsvist.

Særligt vedrørende udfaldstruede dagpengemodtagere

Med virkning fra 1/1 2013 forkortes dagpengeperioden fra 4 år til 2 år. Det betyder, at en række dagpengemodtagere mister retten til dagpenge. Fra regeringens side er der planlagt en række initiativer for at hjælpe disse mennesker. Forligspartierne er enige om, at der også i Randers skal gøres en målrettet indsats for at hjælpe disse mennesker videre. Der er afsat en pulje på 1 mio. kr. til dette formål. Puljen vil blive udmøntet af arbejdsmarkedsudvalget.

Nye tiltag

Nedsættelse af dækningsafgift på forretningsejendomme

Forligspartierne er enige om at nedsætte dækningsafgiften for forretningsejendomme fra 6,0 promille i 2012 til 5,0 promille i 2013 og derefter nedsætte yderligere med 0,5 promille i 2014 til 4,5 promille.

Det sker for at give iværksættere og virksomheder de bedst mulige vilkår for at skabe arbejdspladser og vækst. Randers Kommune skal være endnu mere attraktiv at etablere og drive virksomhed i. Forligspartierne ønsker med denne "investering" at fastholde og udbygge beskæftigelsesmulighederne i kommunen. Det handler om at få flere borgere i aktiv beskæftigelse og færre på passiv forsørgelse, og dermed på sigt sikre, at udgifterne til indkomstoverførsler ikke udhuler det kommunaløkonomiske råderum. Målet er at få skabt grundlaget for en langsigtet, bæredygtig kommunal økonomi samtidig med, at der skabes mulighed for en gunstig økonomisk udvikling og vækst for virksomhederne.

Forligspartierne er enige om at aftalen er bindende for denne byrådsperiode og dermed for budgettet for 2013 og 2014. Forligspartierne har aftalt at drøfte en eventuel videreførelse af aftrapningen i den kommende byrådsperiode i starten af den kommende byrådsperiode og dermed forud for budgetlægningen for 2015. Udgangspunktet for disse drøftelser er, at forligspartierne finder det afgørende at arbejde for en udvikling af Randers kommune, hvor der skabes jobmuligheder og beskæftigelse også i kraft af attraktive vilkår for erhvervslivet.

Iværksætterpulje

Randers Kommune skal være en erhvervsvenlig kommune, hvor iværksættere og nyetablerede virksomheder har gode muligheder for støtte, råd og vejledning i etablering og drift af virksomhederne. Der afsættes derfor en pulje på 2 mio. kr. i 2014 til styrkelse af det erhvervsfremmende arbejde, som blandt andet omfatter vejledning, uddannelse og klyngeaktiviteter. Puljen kan understøtte udviklingen af det iværksætter initiativ, der er under

etablering i et samarbejde mellem Randers Kommune, REU og Randers FC som forventes i fuld drift pr 1/1 2014.

Pulje til dagtilbud

Som en konsekvens af Finansloven for 2012 er der afsat en pulje på 500 mio. kr. på landsplan til en styrkelse af dagtilbuddene fra 1/1 2013. Regeringen og KL er enige om, at det er op til den enkelte kommune lokalpolitisk at prioritere, hvordan kvaliteten bedst forbedres.

Randes Kommunes andel af de 500 mio. kr. er 8,5 mio. kr. Forligspartierne ønsker, at der gennem omprioriteringer findes plads til, at det fulde beløb på 8,5 mio. kr. indregnes på dette område.

Forældreinformation

Ifølge Randers Kommunes Vision 2017 er forældre en central aktør, når det gælder børns parathed til de sociale fællesskaber. Med forældreinformationen sættes der fokus på forældres muligheder og forpligtelse til at medvirke aktivt i udviklingen af de sociale fællesskaber.

I 2013 afsættes derfor 1 mio. kr. til forældreinformation. Der iværksættes tiltag som kan inspirere og udvide forældres viden om hvilke indsatser, som styrker Børns mulighed for deltagelse i sociale fællesskaber, hvor der sker læring udvikling og trivsel.

De konkrete indsatser vil være oplæg, forældrecafeer, små film og hjemmesider, som bygger på den nyeste viden, og som sætter fokus på samarbejdet med forældre, herunder forældres mulighed for at være rollemodeller og motiverende ind i fællesskaberne.

Modersmålsundervisning

Modersmålsundervisning afskaffes og der etableres en styrkelse af danskundervisningen for særlige målgrupper.

Billigere kollektiv transport til unge.

Forligspartierne ønsker at styrke Randers som uddannelsesby. Et vigtigt element i dette er at styrke de unges lyst til at benytte den kollektive transport. Med "aftalen om bedre og billigere kollektiv trafik" har Folketinget medvirket til at gøre de unges transport billigere. Forligspartierne ønsker derudover at undersøge mulighederne for at gøre det mere attraktivt for unge i Randers at benytte den kollektive transport og fremme deres mobilitet. Der er derfor afsat et beløb på 1 mio. kr. årligt med virkning fra 2014, som skal samtænkes med tiltagene i HyperCard-ordningen, som er en forsøgsordning rettet mod elever på ungdomsuddannelserne

Den nærmere udformning af forslaget skal drøftes med Midttrafik og andre aktører på området, og forligspartierne vil på baggrund af en redegørelse herom mødes for at drøfte mulighederne for at prioritere midler til dette formål.

Kulturhovedstad 2017.

Randers Kommune har ligesom de øvrige kommuner i Region Midtjylland støttet Aarhus Kommunes ansøgning om at blive europæisk kulturhovedstad 2017. Randers har ligeledes tilsluttet sig den foreslåede betalingsmodel, hvorefter Randers skal betale indtil 6,3 mio. kr. i alt i årene 2013 – 2018. Beløbet kan blive mindre, hvis det samlede budget reduceres som følge af mindre tilskud fra staten end forudsat i budgettet.

Det er en del af aftalen, at der skal afvikles arrangementer i den enkelte kommune mindst svarende til kommunens økonomiske bidrag.

Udgiften til Randers Kommunes deltagelse i kulturaktiviteterne finansieres ved, at Randers Regnskov indfrier 3 lån fra det daværende Århus Amt, som Randers Kommune har overtaget ved kommunalreformen. De tre lån har en samlet restgæld på 24 mio. kr. med en rente- og afdragsfri periode, således at de første ydelser skal betales den 1. juli 2017. Forslaget indebærer, at Randers Regnskov gives adgang til at indfri lånene nu til 6 mio. kr. svarende til 25 % af restgælden. Provenuet reserveres til kommunens bidrag til kulturhovedstad 2017. Såfremt bidraget bliver mindre som følge af ændrede forudsætninger prioriteres midlerne til andre kulturformål efter aftale mellem forligspartierne.

Vi vil mulighederne - innovation

Randers Kommune er en kommune i udvikling, og vi vil mulighederne. Både nu og i fremtiden. Det kræver politiske visioner og politisk lederskab.

Den kommunale økonomi presses i disse år så hårdt, at man er nødt til at tænke udvikling på nye måder. Når de økonomiske ressourcer bliver færre, skal kommunen gå tættere sammen med borgere, virksomheder og foreninger og i fællesskab udvikle morgendagens velfærd. Derfor sætter partierne bag budgetforliget *innovation* på dagsordenen.

Forligspartierne vil skabe bedre rammer for nytænkning i Randers Kommune. Innovation betyder, at der bliver sat mere fart på udviklingen. Forligspartierne vil nytænke mulighederne for et sundt og aktivt liv i Randers Kommune. Alle kan være med, og der er brug for alle. Der skal findes nye veje på bl.a. sundhedsområdet og arbejdsmarkedsområdet. Det er to områder, hvor økonomien er under stort pres, og hvor Randers Kommune kun kan løfte opgaven i samarbejde med andre aktører.

Forligspartierne mødes inden udgangen af 2012 og drøfter, hvordan det politiske niveau kan sikres engagement og deltagelse i arbejdet med innovation.

Randers den 21. september 2012

Borgmester

For socialdemokratiet

For konservative

For Dansk Folkeparti

For Erik Poulsen

Specifikation af ændringer som følge af budgetforliget 2013-16

I det følgende beskrives kort de væsentligste besparelser indenfor hvert udvalgsområde. *En nærmere specifikation af alle ændringer som følge af budgetforliget fremgår til sidst i dette bilag.*

Økonomiudvalget

På Økonomiudvalgets område er der i 2013 vedtaget en netto-besparelse på 18,9 mio. kr. stigende til 26,7 mio. kr. i 2016. Der er vedtaget besparelser, så den sædvanlige prisfremskrivning fra 2012 til 2013 ikke foretages. Det betyder en varig besparelse på 7 mio. kr. Taksten for medarbejderes tjenestekørsel reduceres fra høj til lav takst og medfører en varig besparelse på 3 mio. kr. årligt. Der er foretaget en yderligere varig besparelse på 3,5 mio. kr. vedr. tjenestemandspensioner. Efter at kørselsudbuddet er gennemført forventes en ekstra varig besparelse på 3 mio. kr. årligt. Herudover er der en besparelse vedr. optimering af udbud og indkøb, som bidrager med 1,5 mio. kr. i 2013 stigende til 3,5 mio. kr. i overslagsårene. På udgiftssiden kan nævnes, at der i 2013 afsættes 5 mio. kr. til omstillingsaktiviteter og kompetenceudvikling, som vil blive udmøntet af direktionen. Desuden kan nævnes, at der i 2014 afsættes 2 mio. kr. til en iværksætterpulje.

Børn og Skoleudvalget

Børn og Skoleudvalget har i 2013 en samlet besparelse i forhold til 2012 på godt 9 mio. kr. netto. Besparelsen stiger til 18,6 mio. kr. i overslagsårene.

Skole

På skoleområdet er der en besparelse på 6,3 mio. kr. stigende til 11,4 mio. kr. i 2014 og frem. Der foretages en reduktion på 10% af SFO-normeringen, Ungdommens Uddannelsesvejledning samt Ungdomsskolens budget. Disse poster giver tilsammen en besparelse på 2,8 mio. kr. i 2013 stigende til 7,3 mio. kr. i overslagsårene.

Herudover reduceres specialskolernes budget med 1,4 mio. kr. i 2013 stigende til 3,2 mio. kr. i overslagsårene. Reduktionen er en konsekvens af den vedtagne rammeaftale. Endelig er der en reduktion i den afsatte lønsum til vikarer (1,2 mio. kr., kun i 2013).

Børn 0-5 år

På børneområdet indebærer budgetforliget en sammenlægning af 12 kommunale dagtilbud til 5 dagtilbud. Dette medfører en samlet besparelse på 1,2 mio. kr. i 2013 stigende til 2,4 mio. kr. i 2014 og frem. Herudover reduceres åbningstiden med 0,5 time pr. uge, hvilket medfører besparelser på 1,3 mio. kr. i 2013 stigende til 2,1 mio. kr. i 2014. Desuden gennemføres en reduktion i kronebeløbet pr. barn med 375 kr. hvilket giver en varig besparelse på 1,5 mio. kr.

Der er afsat en pulje på landsplan på 500 mio. kr. til at styrke kvaliteten i dagtilbuddene. Randers kommunens andel heraf - nemlig 8,5 mio. kr. - er indarbejdet fuldt ud i budgettet. I første omgang var halvdelen indregnet i basisbudgettet og med budgetforliget blev det aftalt, at den resterende halvdel ligeledes skulle indregnes i budgettet. Puljen udmøntes efterfølgende af forligsparterne.

Sammentællingen på børneområdet viser besparelser på 0,8 mio. kr. i 2013 stigende til 3 mio. kr. i 2014 og frem. Medregnes de 4,3 mio. kr. der allerede var indregnet i basisbudgettet (jf. ovenfor) bliver der samlet tale om en tilførsel af midler til området på 3,5 mio. kr. i 2013 og 1,3 mio. kr. i 2014 og frem.

Familie

I 2013 er der en besparelse på 2 mio. kr. på familieområdet stigende til 4,2 mio. kr. i 2014 og frem. Det drejer sig om en strukturændring (1,5 mio. kr. stigende til 3,0 mio. kr.) samt en takstreduktion på institutioner (0,5 mio. kr. stigende til 1,2 mio. kr.). Det skal understreges, at sidstnævnte er en følge af den allerede vedtagne rammeaftale.

Arbejdsmarkedsudvalget

På udvalgets område er der i 2013 en netto-besparelse på 5,4 mio. kr. stigende til 11,8 mio. kr. i overslagsårene. Der er en varig rammebesparelse på driften af Sprogcenter Randers (3 mio. kr. årligt) og der er afsat 1 mio. kr. til en øget indsats for de udfaldstruede dagpengemodtagere i 2013.

I henhold til budgetforliget skal der være et særligt fokus på nedbringelse af de langvarige sygedagpengesager. Det er besluttet at afprøve en model, hvor man ansætter to fagkonsulenter til at indføre et ledelsestilsyn. Ledelsestilsynet skal tage fat i alle sager, hvor der ikke sker raskmelding indenfor de første 3 måneder. Ledelsestilsynet skal sikre faglig sparring og aflastning til ledelsen, så der holdes fokus på varighed uden at nedprioritere øvrige områder. Netto forventes en besparelse på 3,4 mio. kr. i 2013 stigende til 8,8 mio. kr. i overslagsårene.

Socialudvalget

I 2013 og i overslagsårene vil der være besparelser for 10,3 mio. kr. på dette område. De største besparelser sker ved, at aktivitetstilbud for udviklingshæmmede over 65 år fremover kommer til at foregå på botilbuddene (varigt 2,5 mio. kr.). Derudover er der indgået en aftale med Region Midtjylland om hjemtagelse af borgere fra Region Midtjyllands tilbud på Hinnerup kollegiet (varigt 1,0 mio. kr.). Desuden sker der en forøgelse af sagsmængden pr. sagsbehandler på misbrugsområdet, som samlet set medfører en varig besparelse på 1,8 mio. kr. Herudover er der vedtaget en række mindre besparelser, som fremgår af tabellen sidst i dette bilag.

Miljø og Teknikudvalget

Samlet set vil der være besparelser på 4,7 mio. kr. på udvalgets område i 2013 stigende til 5,2 mio. kr. i 2016. Der er bl.a. besparelser på den kollektive trafik for 1,2 mio. kr. i 2013 stigende til 2,4 mio. kr. i overslagsårene. På asfaltområdet spares der varigt 1 mio. kr. årligt ved indførelse af partnerskabsmodel (ændring af udbud), og på samme område gennemføres i 2013 en engangsbesparelse på 1,4 mio. kr.

Kultur og Fritidsudvalget

Der er i alt besparelser for 1,4 mio. kr. i 2013 faldende til 1,2 mio. kr. i 2016. De største besparelser sker ved en varig reduktion af tilskuddet til aftenskolerne (0,6 mio. kr. årligt), samt en varig reduktion af tilskuddet til de selvejende institutioner (0,5 mio. kr. årligt).

Sundhed og Ældreudvalget

På det samlede område for Sundhed og Ældre er der besparelser på 24,1 mio. kr. i 2013 stigende til 35,7 mio. kr. i 2016.

Sundhed

På sundhedsområdet vedrører den største besparelse en reduktion af medfinansieringsudgifterne. Ved en opnormering i sundhedsplejen og forebyggende tiltag for at undgå unødvendige indlæggelser mv. kan der opnås en varig besparelse på 1,5 mio. kr. årligt.

Eldre

På ældreområdet er der bl.a. nedlæggelse af 14 plejeboliger på kollektivhuset (2,1 mio. kr. stigende til 4,3 mio. kr.), øget specialisering af tilbuddene på ældreområdet (varigt 2 mio. kr.), optimering af pleje om natten (3,1 mio. kr. stigende til 3,2 mio. kr.). Den største enkeltstående besparelse sker ved at undlade demografifremskrivning for de 65-74 årige, hvorved der i 2013 opnås en besparelse på 4,3 mio. kr. stigende til 11,5 mio. kr. i 2016.

Erhvervsudvalget

I 2013 og i overslagsårene bliver der sparet 0,3 mio. kr. ved en reduktion af erhvervsudviklingspuljen.

Oversigt over vedtagne besparelser i budget 2013-16

	2013	2014	2015	2016
Økonomiudvalget				
Ingen prisfremskrivning	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000
Kørselsgodtgørelse – lavere takst	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Tjenestemandspensioner	-3.500	-3.500	-3.500	-3.500
Kørselsudbud	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Jubilæumsgratualer	-500	-500	-500	-500
Porto	-300	-300	-300	-300
Indkøb	-1.500	-3.500	-3.500	-3.500
Iværksætter pulje		2.000		
Forældreinformation	1.000			
Julebelysning	150	150	150	150
Personaletilpasning	5.000			
Erhverv og udvikling	-100	-100	-100	-100
Kommunikation, Byråds- og huslejesekretariat	-400	-400	-400	-400
IT afdelingen	-500	-500	-500	-500
Borgerservice	-600	-600	-600	-600
Personale/HR	-500	-500	-500	-500
Økonomiafdelingen	-400	-400	-400	-400
Øvrige	-100	-100	-100	-100
Børn og skole forvaltningen, konto 6	-400	-400	-400	-400
Børn og skole forvaltningen, omlægning af distrikterne i familieafdelingen, konto 6	-800	-800	-800	-800
Social og Arbejdsmarked: Administrativ besparelse	-400	-400	-400	-400
Miljø og teknik: Administrativ besparelse	-1.100	-1.100	-1.100	-1.100
Besparelse på fagudvalg	-200	-200	-200	-200
Reduktion af lønbudget i stabene	-250	0	0	0
Nedlæggelse af borgerrådgiverfunktionen	-400	-550	-550	-550
Politisk organisation				
Besparelse på fagudvalg	-100	0	0	0
Økonomiudvalget i alt	-18.900	-24.700	-26.700	-26.700
Børn og Skole udvalget				
Skole				
Modersmålsundervisning afskaffes og der etableres en styrkelse af danskundervisningen for særlige målgrupper.	-400	-400	-400	-400
Reduktion af SFO-normeringen med 10%	-1.700	-4.300	-4.300	-4.300
Reduktion af budgettet for Ungdommens Uddannelsesvejledning med 10%	-500	-1.400	-1.400	-1.400

Reduktion af Ungdomsskolens budget med 10%	-600	-1.600	-1.600	-1.600
Fritidshjem. Reduktion af ekstra budgettildeling som følge af særlige sociale og økonomiske forhold	-500	-500	-500	-500
Rammeaftale 2012. Takstreduktion på Firkløverskolen og Vester Bakkeskolen	-1.400	-3.200	-3.200	-3.200
Vikarprocent på folkeskolerne reduceres fra 4,5% til 3,5% i 2013	-1.200	0	0	0
Skole i alt	-6.300	-11.400	-11.400	-11.400
Børn 0-6 år				
Hørhaven - Handicapklubben. Reduktion i tilskuddet til det aktuelle børnetal	-500	-500	-500	-500
Rammeaftale 2012. Takstreduktion til Børnehaven Lucernevej	-100	-300	-300	-300
Reduktion af åbningstiden med 0,5 time pr. uge	-1.250	-2.100	-2.100	-2.100
Fuld udmøntning af ekstra statstilskud til dagtilbud	4.300	4.300	4.300	4.300
Sammenlægning af 12 kommunale dagtilbud til 8 dagtilbud	-600	-1.200	-1.200	-1.200
Reduktion i kronebeløb pr. barn med 375 kr.	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
Besparelse blandt konsulent/dagplejepædagog på den centrale konto på børnepasningsområdet	-500	-500	-500	-500
Sammenlægning af 8 kommunale dagtilbud til 5 dagtilbud	-600	-1.200	-1.200	-1.200
Børn 0-6 år i alt	-750	-3.000	-3.000	-3.000
Familie				
Strukturændring på børne- og familiedistrikterne	-1.500	-3.000	-3.000	-3.000
Rammeaftale 2012. Takstreduktion på institutioner omfattet af rammeaftalen	-500	-1.200	-1.200	-1.200
Familie i alt	-2.000	-4.200	-4.200	-4.200
Børn og skole i alt	-9.050	-18.600	-18.600	-18.600
Arbejdsmarkedsudvalg				
Rammebesparelse Randers Sprogcenter	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Øget indsats for at reducere antallet af sygedagpenge modtager	2.000	2.000	2.000	2.000
Reduktion i antallet af sygedagpengemodtagere	-5.400	-10.800	-10.800	-10.800
Øget indsats for udfaldstruede dagpengemodtagere	1.000			
Arbejdsmarkedsudvalg i alt	-5.400	-11.800	-11.800	-11.800
Socialudvalget				
Forebyggende foranstaltninger og anbringelse af børn og unge med handicap				
Lukning af køkken på Børnecenter Randers	-450	-450	-450	-450
Forebyggende foranstaltninger og anbringelse af børn og unge med handicap i alt	-450	-450	-450	-450
Tilbud til voksne med særlige behov				
Takstbesparelser på tilbuddene indenfor psykiatri- og udsatteområdet	-650	-650	-650	-650
Køb af en plads mindre på Ladegården	-350	-350	-350	-350
Indførelse af et aktivitetstilbud for udviklingshæmmede over 65 årige foregår på botilbuddene	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
Rammebesparelse ved øget brug af velfærdsteknologi	-500	-500	-500	-500

Aftale med Region Midt om hjemtagelse af borgere fra Region Midts tilbud Hinnerup Kollegiet	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Forøgelse af sagsmængde pr. sagsbehandler på misbrugsområdet forslag 1	-850	-850	-850	-850
Forøgelse af sagsmængde pr. sagsbehandler på misbrugsområdet forslag 2	-950	-950	-950	-950
Reduktion af psykiatriske konsulenttydelser på Misbrugsområdet	-150	-150	-150	-150
Stordriftsfordele og samordning af de forskellige afdelinger vedrørende beskyttet beskæftigelse.	-600	-600	-600	-600
Reduceringer i administration på dagområdet	-175	-175	-175	-175
Merbesparelse vedr. nedlæggelse af værestedet i Fårup	-500	-500	-500	-500
Besparelse på specialundervisning	-300	-300	-300	-300
Ændring af uddannelsesniveau for personale på døgntilbuddene for handicappede	-400	-400	-400	-400
Tilbud til voksne med særlige behov i alt	-8.925	-8.925	-8.925	-8.925
Øvrige sociale formål				
Midler til boligsociale formål	-900	-900	-900	-900
Øvrige sociale formål i alt	-900	-900	-900	-900
Socialudvalget i alt	-10.275	-10.275	-10.275	-10.275
Miljø og Teknik udvalget				
Energibesparelser – solcelleenergi		-500	-750	-1.000
Reserve til nedsættelse af transport-omkostninger for unge under uddannelse		1.000	1.000	1.000
<i>Miljø og teknik, skattefinansieret</i>				
<i>Rammebesparelse på det administrative område</i>	-500	-1.000	-1.000	-1.000
Kollektiv trafik: Færre afgang med Skolebus	-900	-1.800	-1.800	-1.800
Kollektiv trafik: Der reduceres med én afgang i hver retning på et bredt udsnit af ruter	-300	-600	-600	-600
Besparelse på trafiksikkerhedsmidler	-500	-500	-500	-500
Partnerskabsmodel på asfaltområdet	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Engangsbesparelse på asfaltområdet	-1.375			
Besparelse ved genudbud af rengøringsopgave	-125	-300	-300	-300
Miljø og Teknik udvalget i alt	-4.700	-4.700	-4.950	-5.200
Kultur og Fritids udvalget				
Udviklingspuljen	-200	-200	-200	-200
Kærsmindesbadet. Stigning i billetprisen	-200	-100		
Kærsmindesbadet. Omlægning af rengøringen	-50	-50	-50	-50
Aftenskolepuljen. Reduktion	-550	-550	-550	-550
Selvejende institutioner. Reduktion af tilskud med 3,3%	-500	-500	-500	-500
Drift Lokaletilskud Asferg	140	140	140	140
Kultur og Fritidsudvalget i alt	-1.360	-1.260	-1.160	-1.160
Sundhed og Ældre udvalget				
Sundhedsområdet				
Bortfald af tandplejens kontakt med børn på 8 måneder	-150	-150	-150	-150
Reduktion af medfinansieringsudgifter på sundhedsområdet	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
Tandplejen arbejder med at reducere udeblivelsesprocenten, som pt er 8.79 %.	-100	-100	-100	-100

Sundhedsområdet i alt	-1.750	-1.750	-1.750	-1.750
Tilbud til ældre				
Nedlæggelse af 14 plejeboliger på Kollektivhuset	-2.100	-4.300	-4.300	-4.300
Øget specialisering	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
Møde direkte hos borgeren og færre fællesmøder	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
Optimering af pleje om natten	-3.100	-3.100	-3.150	-3.200
Optimering afspadseringsafvikling	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Færre skader på hjemmeplejebiler	-500	-500	-500	-500
Dokumentation afpasses efter medarbejderens kompetence+ indførelse af standardformuleringer	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Rehabilitering af plejekrævende ældre (træning som hjælp)	-2.000	-4.100	-4.100	-4.100
Reduktion i antallet af nødkald	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Oprettelse af særlige botilbud	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
Undladelse af demografifremskrivning for de 65-74 årige	-4.300	-7.100	-9.500	-11.500
Reduktion i ledelse og administration	-900	-900	-900	-900
Tilbud til ældre i alt	-21.900	-29.000	-31.450	-33.500
Tværgående				
Reduktion i ledelse og administration (tværgående)	-400	-400	-400	-400
Tværgående i alt	-400	-400	-400	-400
Sundhed og Ældre udvalget i alt	-24.050	-31.150	-33.600	-35.650
Erhvervsudvalget i alt	-300	-300	-300	-300
Tekniske korrektioner	2.704	2.704	2.704	2.704
Besparelser i alt	-71.331	-100.081	-104.681	-106.981

Hovedoversigt

Byport nr. 5

Hovedoversigten til budgettet har til formål på den ene side at give politikerne et summarisk overblik over den aktivitetsmæssige og finansielle udvikling i de kommende år samt medvirke til løsningen af oplysningsopgaven over for borgerne, og på den anden side at give staten mulighed for umiddelbart efter vedtagelsen at få et summarisk overblik over de kommunale budgetter.

Hovedoversigten indeholder bruttoudgifter og -indtægter pr. hovedkonto og er opstillet i følgende orden:

A. Driftsvirksomhed	D. Finansforskydninger
B. Anlægsvirksomhed	E. Afdrag på lån
C. Renter	F. Finansiering

Summen af posterne A-E finansieres under ét af post F.

Hovedoversigten er opstillet i følgende priser:

1. Hovedkontiene 0-6 er angivet i 2013-prisniveau.
2. Umiddelbart efter hovedkontiene 0-6 er der for hvert af budgetoverslagsårene under en særlig post anført skønnede pris- og lønstigninger for disse konti.
3. Hovedkontiene 7 og 8 er angivet i løbende priser (de enkelte års prisniveau).

HOVEDOVERSIGT

1.000 kr.	Budget		Overslagsår					
	2013		2014		2015		2016	
	Udgift	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift	Indtægt	Udgift	Indtægt
A. DRIFTSVIRKSOMHED								
00 Byudvikl, bolig og miljø	97.496	-35.748	97.194	-35.648	96.942	-35.548	96.693	-35.548
Heraf refusion		-141		-141		-141		-141
01 Forsyningsvirksomhed	135.945	-138.579	133.113	-136.049	130.284	-133.419	130.284	-133.619
02 Trafik og infrastruktur	205.124	-60.652	202.091	-60.849	200.142	-60.849	198.559	-60.849
03 Undervisning og kultur	1.278.087	-207.662	1.275.918	-207.662	1.278.244	-207.661	1.277.508	-207.661
Heraf refusion		-5.842		-5.842		-5.842		-5.842
04 Sundhedsområdet	473.835	-2.368	472.162	-2.367	472.194	-2.367	472.662	-2.367
05 Sociale opgaver og beskæftigelse	4.737.202	-1.533.624	4.760.663	-1.547.112	4.809.837	-1.560.906	4.842.634	-1.568.150
Heraf refusion		-1.068.674		-1.083.310		-1.097.105		-1.104.349
06 Fællesudgifter og Administration	630.284	-25.183	613.318	-25.230	610.554	-25.174	608.863	-25.174
Heraf refusion								
A. DRIFTSVIRKSOMHED I ALT	7.557.973	-2.003.816	7.554.459	-2.014.917	7.598.197	-2.025.924	7.627.203	-2.033.369
HERAF REFUSION		-1.074.657		-1.089.293		-1.103.088		-1.110.332
B. ANLÆGSVIRKSOMHED								
00 Byudvikl, bolig og miljø	83.396	-36.485	59.749	-47.100	48.837	-29.600	47.767	-29.600
01 Forsyningsvirksomhed mv.								
02 Trafik og infrastruktur	45.970	-2.270	46.038	-2.270	41.517	-3.020	12.589	-2.270
03 Undervisning og kultur	44.802		43.485		43.485		43.485	
04 Sundhedsområdet	128							
05 Social og sundhedsvæsen	24.432		21.798		21.798		21.798	
06 Administration m.v.	6.109		5.449	-188	5.449		5.449	-187
B. ANLÆGSVIRKSOMHED I ALT	204.837	-38.755	176.519	-49.558	161.086	-32.620	131.088	-32.057
PRIS-/LØN-STIGNINGER 00-06			137.975	-35.761	279.440	-71.841	423.035	-109.035
C. RENTER	47.722	-2.276	49.273	-2.273	50.162	-2.310	50.023	-2.274
D. FINANSFORSKYDNINGER								
0822 Forskyd af likv.aktiv	40.758		4.807		1.299		9.008	
0825-52 Øvr. finansforskydninger	-54.087	-981	-63.887		-74.287		-85.287	
D. FINANSFORSKYDNINGER I ALT	-13.329	-981	-59.080		-72.988		-76.279	
E. AFDRAG PÅ LÅN	83.665		88.039		90.546		93.885	
A+B+C+D+E og P/L stigning	7.880.868	-2.045.828	7.947.185	-2.102.509	8.106.443	-2.132.696	8.248.956	-2.176.735
F. FINANSIERING								
0822 Forbrug af likvide aktiver								
0762 Tilskud og udligning	11.953	-1.929.080	12.236	-1.870.337	12.533	-1.882.334	12.854	-1.900.511
0765 Refusion af købsmoms.								
0768 Skatter	5.097	-3.792.410	5.247	-3.916.822	5.381	-4.038.227	5.516	-4.150.880
0855 Optagelse af lån		-130.600		-75.000		-71.100		-39.200
F. FINANSIERING I ALT	17.050	-5.852.090	17.483	-5.862.159	17.914	-5.991.661	18.370	-6.090.591
BALANCE	7.897.918	-7.897.918	7.964.668	-7.964.668	8.124.357	-8.124.357	8.267.326	-8.267.326

Sammendrag

Fussing ø

Sammendraget er opdelt i bevillingsområder med en yderligere opdeling inden for de enkelte udvalg.

Sammendraget er opstillet i følgende priser:

1. Drifts- og anlægsvirksomhed er angivet i 2013-prisniveau.
2. Umiddelbart herefter er der for hvert af budgetoverslags-årene under en særlig post anført skønnede pris- og lønstigninger for drifts- og anlægsvirksomheden.
3. Hovedkontiene 7 og 8 er angivet i løbende priser (de enkelte års prisniveau).

SAMMENDRAG

1.000 kr.	2013		2014		2015		2016	
	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter
A. Driftsvirksomhed (incl. refusion)								
Hovedkonto 0								
22 Jordforsyning	377	-1.506	376	-1.506	376	-1.506	376	-1.506
25 Faste ejendomme	20.336	-18.242	19.812	-18.241	19.562	-18.241	19.312	-18.241
28 Fritidsområder	12.298	-245	12.445	-245	12.444	-245	12.444	-245
32 Fritidsfaciliteter	27.884	-3.326	27.860	-3.226	27.859	-3.126	27.859	-3.126
35 Kirkegårde	6.961	-9.291	6.961	-9.291	6.961	-9.291	6.961	-9.291
38 Naturbeskyttelse	4.062	-124	4.059	-124	4.059	-124	4.059	-124
48 Vandløbsvæsen	2.918	-111	2.909	-111	2.909	-111	2.909	-111
52 Miljøbeskyttelse m.v.	3.210	-422	3.325	-422	3.325	-422	3.325	-422
55 Diverse udgifter og indtægter	980	-1.200	976	-1.200	976	-1.200	976	-1.200
58 Redningsberedskab	18.471	-1.139	18.471	-1.139	18.471	-1.139	18.471	-1.139
Refusion i alt		-141		-141		-141		-141
Hovedkonto 0 i alt	97.496	-35.748	97.194	-35.648	96.943	-35.548	96.693	-35.548
Hovedkonto 1								
03 Varmeforsyning	3.261	-3.465	3.261	-3.466	3.261	-3.465	3.261	-3.465
Forsyningsvirksomheder ialt	3.261	-3.465	3.261	-3.466	3.261	-3.465	3.261	-3.465
38 Affaldshåndtering	132.684	-135.114	129.852	-132.584	127.024	-129.954	127.024	-130.154
Hovedkonto 1 i alt	135.945	-138.579	133.113	-136.049	130.284	-133.419	130.284	-133.619
Hovedkonto 2								
22 Fælles funktioner	7.006	-14.601	7.003	-14.601	7.003	-14.601	7.003	-14.601
28 Kommunale veje	90.791	-8.951	87.959	-8.952	86.009	-8.952	84.426	-8.952
32 Kollektiv trafik	106.605	-36.328	106.399	-36.328	106.399	-36.328	106.399	-36.328
35 Havne	722	-772	730	-969	730	-969	730	-969
Hovedkonto 2 i alt	205.124	-60.653	202.091	-60.849	200.142	-60.849	198.559	-60.849
Hovedkonto 3								
01 Folkeskoler	613.280	-9.345	615.230	-9.345	616.095	-9.345	615.255	-9.345
02 Fællesudgifter for kommunens samlede skolevæsen	11.159	-79	11.134	-79	11.134	-79	11.134	-79
03 Syge- og hjemmeundervisning	1.581		1.581		1.581		1.581	
04 Pædagogisk psykologisk rådgivning m.v.	20.177	-96	19.571	-96	19.571	-96	19.571	-96
05 Skolefritidsordninger	173.293	-98.160	170.449	-98.160	171.105	-98.160	171.483	-98.160
06 Befordring af elever i grundskolen	13.160		13.160		13.160		13.160	
07 Specialundervisning i regionale tilbud	8.007		8.007		8.007		8.007	
08 Kommunale specialskoler, jf. folkeskolelovens § 20, stk. 2 og stk. 5	111.499	-68.636	109.649	-68.636	109.649	-68.636	109.649	-68.636
10 Bidrag til statslige og private skoler	76.153		75.716		75.716		75.679	
12 Efterskoler og ungdomskostskoler	13.230		13.202		13.167		12.991	

SAMMENDRAG

	2013		2014		2015		2016	
	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter
1.000 kr.								
14 Ungdommens Uddannelsesvejledning	14.389	-1.100	13.536	-1.100	13.584	-1.100	13.614	-1.100
16 Specialpædagogisk bistand til børn i førskolealderen	2.452	-177.415	2.683	-177.415	2.683	-177.415	2.683	-177.415
17 Specialpædagogisk bistand til voksne	7.918	-1.100	7.909	-1.100	7.909	-1.100	7.909	-1.100
Folkeskolen i alt	1.066.298	-177.415	1.061.827	-177.415	1.063.362	-177.415	1.062.717	-177.415
30 Ungdomsuddannelser	25.515		25.515		25.515		25.515	
32 Folkebiblioteker	40.747	-1.783	40.682	-1.783	41.500	-1.783	41.500	-1.783
35 Kulturel virksomhed	73.936	-20.019	73.617	-20.019	73.617	-20.019	73.617	-20.019
38 Folkeoplysning og fritidsaktiviteter m.v.	71.591	-2.603	74.277	-2.603	74.250	-2.603	74.159	-2.603
Refusion i alt		-5.842		-5.842		-5.842		-5.842
Hovedkonto 3 i alt	1.278.087	-207.662	1.275.918	-207.662	1.278.245	-207.661	1.277.508	-207.661
Hovedkonto 4								
62 Sundhedsudgifter m.v.	473.835	-2.368	472.163	-2.367	472.194	-2.367	472.662	-2.367
Hovedkonto 4 i alt	473.835	-2.368	472.163	-2.367	472.194	-2.367	472.662	-2.367
Hovedkonto 5								
10 Fælles formål	55.873		50.464		48.569		46.515	
11 Dagpleje	101.802	-24.288	101.802	-24.288	101.802	-24.288	101.802	-24.288
12 Vuggestuer	8.877	-1.516	8.843	-1.516	8.843	-1.516	8.843	-1.516
13 Børnehaver	38.784	-9.614	38.659	-9.614	38.659	-9.614	38.659	-9.614
14 Integreerede daginstitutioner	265.117	-69.176	264.115	-68.960	264.115	-68.961	264.115	-68.961
15 Fritidshjem	13.698	-2.664	13.689	-2.664	13.689	-2.664	13.689	-2.664
16 Klubber og andre socialpædagogiske fritidstilbud	7.495	-449	7.493	-449	7.493	-449	7.493	-449
17 Særlige dagtilbud og særlige klubber	12.417	-818	12.211	-818	12.211	-818	12.211	-818
19 Tilskud til privatinstitutioner, privat dagpleje, private fritidshjem, private klubber og dagtilbud til børn og unge i alt	15.531		15.531		15.531		15.531	
Dagtilbud til børn og unge med særlige behov	519.594	-108.524	512.807	-108.309	510.912	-108.310	508.858	-108.310
28 Tilbud til børn og unge med særlige behov	253.135	-29.664	251.295	-28.731	251.296	-28.731	251.296	-28.731
30 Ældreboliger	42.362	-76.796	42.362	-76.796	42.362	-76.796	42.362	-76.796
32 Pleje og omsorg m.v. af ældre og handicappede	758.695	-91.272	760.498	-91.272	771.594	-91.272	781.612	-91.272
33 Forebyggende indsats for ældre og handicappede	174.906	-16.595	170.634	-16.595	172.713	-16.595	175.402	-16.595
34 Plejehjem og beskyttede boliger	513		513		513		513	
35 Hjælpermidler, forbrugsgoder, boligindretning og befording	68.546	-6.734	68.546	-6.734	68.546	-6.734	68.546	-6.734
37 Plejevederlag og hjælp til sygeartikler o.lign. ved pasning af døende i eget hjem	3.984		3.984		3.984		3.984	
Tilbud til ældre og handicappede i alt	1.049.005	-191.397	1.046.537	-191.397	1.059.712	-191.397	1.072.419	-191.397
35 Rådgivning	3.740		3.740		3.740		3.740	

SAMMENDRAG

	2013		2014		2015		2016	
	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter
1.000 kr.								
38 Tilbud til voksne med særlige behov	265.037	-44.614	264.891	-44.614	264.891	-44.614	264.891	-44.614
60 Integrationsprogram og introduktionsforløb m. v.	42.543	-31.929	42.543	-31.929	42.543	-31.929	42.543	-31.929
61 Kontanthjælp til udlændinge omfattet af integrationsprogrammet	9.630		9.630		9.630		9.630	
65 Repatriering	115		115		115		115	
Tilbud til udlændinge i alt	52.288	-31.929	52.288	-31.929	52.288	-31.929	52.288	-31.929
48 Førtidspensioner og personlige tillæg (48)	802.246		840.138		877.777		901.546	
71 Sygedagpenge	253.436	-7.664	253.463	-7.664	258.942	-7.664	258.942	-7.664
72 Sociale formål	42.558		42.558		42.558		42.558	
73 Kontanthjælp	122.407		122.407		118.107		113.807	
74 Kontanthjælp vedrørende visse grupper af flygtninge	58		58		58		58	
75 Aktiverede kontanthjælpsmodtagere	189.758	-1.591	189.758	-1.591	189.758	-1.591	189.758	-1.591
76 Boligydelse til pensionister	183.660	-355	181.982	-355	180.457	-355	178.932	-355
77 Boligsikring	69.500		69.100		69.700		73.900	
78 Dagpenge til forsikrede ledige	220.965		220.965		220.965		220.965	
58 Revalidering	357.139	-100	357.139	-100	357.139	-100	357.139	-100
91 Beskæftigelsesindsats for forsikrede ledige	155.001		155.001		155.001		155.001	
90 Driftsudgifter til den kommunale beskæftigelsesindsats	99.601		99.601		99.601		99.601	
95 Løn til forsikrede ledige ansat i kommuner samt til alternativt tilbud	54.818	-49.112	54.818	-49.112	54.818	-49.112	54.818	-49.112
96 Servicejob	600		600		600		600	
97 Seniorjob for personer over 55 år	4.800		4.800		4.800		4.800	
98 Beskæftigelsesordninger	15.327		15.225		15.224		15.224	
Arbejdsmarkedsforanstaltninger i alt	330.146	-49.112	330.044	-49.112	330.043	-49.112	330.043	-49.112
72 Støtte til frivilligt socialt arbejde og øvrige sociale formål	22.531		21.494		21.495		21.495	
Refusion i alt		-1.068.674		-1.083.310		-1.097.105		-1.104.349
Hovedkonto 5 i alt	4.737.202	-1.533.624	4.760.663	-1.547.112	4.809.837	-1.560.906	4.842.634	-1.568.150
Hovedkonto 6								
42 Politisk organisation	15.596		15.079		14.729		13.339	
45 Administrativ organisation	435.068	-24.611	416.629	-24.554	416.214	-24.498	415.914	-24.498
48 Erhvervsudvikling, turisme og landdistrikter	12.709	-572	14.708	-676	12.708	-676	12.708	-676
52 Lønpuljer	166.912		166.903		166.903		166.903	
Hovedkonto 6 i alt	630.284	-25.183	613.318	-25.230	610.554	-25.174	608.863	-25.174
A. Driftsvirksomhed i alt	7.557.973	-2.003.816	7.554.459	-2.014.917	7.598.197	-2.025.925	7.627.203	-2.033.369

SAMMENDRAG

1.000 kr.	2013		2014		2015		2016	
	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter	Udgifter	Indtægter
B. Anlægsvirksomhed								
Hovedkonto 0								
22 Jordforsyning	33.870	-22.000	32.930	-22.000	30.875	-26.000	29.805	-26.000
25 Faste ejendomme	13.836	-3.600	13.177	-25.100	13.177	-3.600	13.177	-3.600
32 Fritidsfaciliteter	31.905	-10.885	9.857		1.000		1.000	
38 Naturbeskyttelse	3.460		3.460		3.460		3.460	
58 Redningsberedskab	325		325		325		325	
Hovedkonto 0 i alt	83.396	-36.485	59.749	-47.100	48.837	-29.600	47.767	-29.600
Hovedkonto 2								
22 Fælles funktioner	800	-800	800	-800	800	-800	800	-800
28 Kommunale veje	45.170	-1.470	45.238	-1.470	39.217	-1.470	11.789	-1.470
32 Kollektiv trafik					1.500	-750		
Hovedkonto 2 i alt	45.970	-2.270	46.038	-2.270	41.517	-3.020	12.589	-2.270
Hovedkonto 3								
22 Folkeskolen m.m.	44.802		43.485		43.485		43.486	
Hovedkonto 3 i alt	44.802		43.485		43.485		43.486	
Hovedkonto 4								
62 Sundhedsudgifter m.v.	128							
Hovedkonto 4 i alt	128							
Hovedkonto 5								
25 Dagtilbud m. v til børn og unge	12.216		10.899		10.899		10.899	
34 Plejehjem og beskyttede boliger	12.216		10.899		10.899		10.898	
Tilbud til ældre og handicappede i alt	12.216		10.899		10.899		10.898	
Hovedkonto 5 i alt	24.432		21.798		21.798		21.797	
Hovedkonto 6								
45 Administrativ organisation	6.109	-188	5.449	-188	5.449		5.449	-187
Hovedkonto 6 i alt	6.109	-188	5.449	-188	5.449		5.449	-187
B. Anlægsvirksomhed i alt	204.837	-38.755	176.519	-49.558	161.086	-32.620	131.088	-32.057
P/L-stigninger vedr. hovedkonto 0-6			137.974	-35.761	279.440	-71.841	423.035	-109.035
Hovedkonto 7 og 8								
Renter	64.772	-5.723.766	66.756	-5.789.432	68.076	-5.922.871	68.393	-6.053.665
Finansforskydninger og finansiering	70.335	-131.581	28.959	-75.000	17.558	-71.100	17.607	-39.200
Hovedkonto 7 og 8 i alt	135.107	-5.855.347	95.715	-5.864.432	85.634	-5.993.971	86.000	-6.092.865
Balance	7.897.918	-7.897.918	7.964.668	-7.964.668	8.124.357	-8.124.357	8.267.326	-8.267.326

Bevillingsoversigt

Fladbro

Bevillingsoversigten udgør det egentlige administrations-grundlag for 2013 og har til formål at løse ressourcefordelings- og prioriteringsopgaven. Den er opstillet efter totalbudgetprincippet og indeholder derfor såvel driftsposter som anlægs- og kapitalposter.

Driftsbudgettet består af 16 bevillingsområder og den samlede nettobevilling for hvert bevillingsområde er angivet i bevillingsoversigten samt specificeret i udgifter og indtægter på de enkelte delområder indenfor bevillingen.

På anlægsbudgettet er der på hvert enkelt anlægsprojekt angivet et rådighedsbeløb, som ikke kan anvendes uden byrådets særlige vedtagelse (anlægsbevilling).

På kapitalposterne er bevillingsniveauet fastlagt på grundlag af de enkelte funktioner inden for hovedkonto 7 og 8.

BEVILLINGSOVERSIGT 2013, DRIFT

Bevillingsniveauet er markeret

	Udgift	Indtægt	Netto
1 Økonomiudvalget	616.461.700	-26.297.900	590.163.800
Administration	600.865.700	-26.297.900	574.567.800
Sekretariat og forvaltninger	380.312.200	-24.587.100	355.725.100
Redningsberedskab	18.471.200	-1.138.800	17.332.400
Lønpuljer og kompetenceudvikling	107.055.000		107.055.000
Udbetaling Danmark	14.030.000		14.030.000
Tjenestemandspensioner og -præmier	59.856.700		59.856.700
Interne forsikringspuljer	17.646.100		17.646.100
Lov og cirkulæreprogram	-214.600		-214.600
Diverse udgifter og indtægter	3.365.200	-572.000	2.793.200
Budgetaftaler	343.900		343.900
Politisk organisation	15.596.000		15.596.000
Fælles formål	397.900		397.900
Kommunalbestyrelsesmedlemmer	11.486.600		11.486.600
Kommissioner, råd og nævn	1.941.800		1.941.800
Valg	1.769.700		1.769.700
2 Børn- og skoleudvalget	1.784.685.500	-311.767.600	1.472.917.900
Skole	1.084.444.600	-179.919.800	904.524.800
Folkeskoler og skolefritidsordninger	915.156.700	-176.158.800	738.997.900
Fællesudgifter for kommunens samlede skolevæsen	10.117.600	-60.600	10.057.000
SSP (Skole, Social og Politi)	938.800		938.800
Befordring af elever i grundskolen	13.160.300		13.160.300
Bidrag til statslige og private skoler	76.153.200		76.153.200
Ungdommens Uddannelsesvejledning	14.388.500		14.388.500
Ungdomsskolevirksomhed	30.602.600	-587.400	30.015.200
Fritidshjem	16.431.700	-2.664.100	13.767.600
Klubber og andre socialpædagogiske fritidstilbud	7.495.200	-448.900	7.046.300
Børn 0-5 år	491.626.700	-104.593.100	387.033.600
Dagpleje og daginstitutioner for børn	491.626.700	-104.593.100	387.033.600
Familie	208.614.200	-27.254.700	181.359.500
PPR (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning)	22.310.300	-96.000	22.214.300
Plejefamilier og opholdssteder for børn og unge	98.098.000	-11.636.000	86.462.000
Forebyggende foranstaltninger for børn og unge	34.413.700	-5.621.100	28.792.600
Døgninstitutioner for børn og unge	39.210.900	-5.419.500	33.791.400
Sikrede institutioner	5.955.600		5.955.600
Botilbud for personer med særlige sociale problemer	5.505.400	-4.482.100	1.023.300
Udgifter til sociale formål (merudgiftskompensationer mv.)	722.000		722.000
Forebyggende rådgivning	2.398.300		2.398.300
3 Arbejdsmarkedsudvalget	1.558.622.500	-638.067.300	920.555.200
Arbejdsmarkedsforanstaltninger	658.722.200	-406.102.700	252.619.500
Produktionsskoler og EGU	12.219.700	-415.000	11.804.700
Løntilskud, jobrotation og voksenlærlinge, forsikrede ledige	155.000.700	-94.301.100	60.699.600
Øvrige driftsudgifter og beskæftigelsesordninger	114.927.600	-56.469.700	58.457.900
Løntilskud mv. til personer i fleksjob og skånejob	256.663.200	-163.892.300	92.770.900

	Udgift	Indtægt	Netto
Seniorjob og servicejob	5.399.700	-600.000	4.799.700
Arbejdsgiverudgifter i f.m. fleks-, skåne- og løntilskudsjob	71.968.600	-49.112.100	22.856.500
Integrationsindsats mm.	42.542.700	-41.312.500	1.230.200
Kontante ydelser	899.900.300	-231.964.600	667.935.700
Kontanthjælp, passiv, aktiv og integrationsydelse	315.394.100	-106.798.000	208.596.100
Sygedagpenge	263.065.300	-89.501.300	173.564.000
Revalideringsydelse	32.945.000	-15.852.500	17.092.500
Ledighedsydelse	67.530.800	-19.812.800	47.718.000
A-dagpenge, forsikrede ledige	220.965.100	0	220.965.100
4 Socialudvalget	1.664.335.200	-593.606.600	1.070.728.600
Forebyggende foranstaltninger og anbringelser, børn og unge	123.026.000	-31.636.200	91.389.800
Særlige dagtilbud og særlige klubber	2.897.700	-818.200	2.079.500
Døgninstitutioner, opholdssteder mv.	31.963.100	-14.259.500	17.703.600
Sociale formål (merudgiftskompensationer mv.)	33.080.700	-16.538.500	16.542.200
Plejefamilier/opholdssteder, handicappede børn og unge	21.564.700	-20.000	21.544.700
Forebyggende foranstaltninger handicappede børn og unge	20.224.100		20.224.100
Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU)	13.295.700		13.295.700
Tilbud til voksne med særlige behov	481.339.300	-86.709.500	394.629.800
BPA handicaphjælpere	28.600.000	-1.600.000	27.000.000
Udlejningsboliger		-5.926.900	-5.926.900
Voksen bo	265.475.600	-37.455.800	228.019.800
Midlertidige botilbud	45.922.200	-12.784.000	33.138.200
Bostøtte	19.247.100	-460.700	18.786.400
Kontaktperson- og ledsagerordninger	6.923.900		6.923.900
Aktivitets- og samværstilbud	77.985.800	-23.420.600	54.565.200
Kompenserende specialundervisning	4.717.600	-1.100.000	3.617.600
Sociale formål (merudgiftskompensationer mv.)	5.699.000	-2.849.500	2.849.500
Alkoholbehandling og behandlingshjem	19.245.600	-175.000	19.070.600
Behandling af stofmisbrugere	-1.619.400		-1.619.400
Øvrige udgifter 4.2	3.500.000		3.500.000
Øvrige sociale formål	5.641.900	-937.000	4.704.900
Områder der administreres af borgerservice	1.059.969.900	-475.260.900	584.709.000
Førtidspension og personlige tillæg	802.246.000	-302.686.900	499.559.100
Sundhedsudgifter	4.564.000		4.564.000
Boligstøtte	253.159.900	-172.574.000	80.585.900
5 Miljø- og teknikudvalget	403.974.500	-222.511.400	181.463.100
Miljø og teknik, skattefinansieret virksomhed	268.029.700	-83.932.100	184.097.600
Grønne områder og skove	11.377.400	-369.600	11.007.800
Miljøbeskyttelse og vandløb	7.108.600	-1.733.000	5.375.600
Vedligehold og belægnings	79.563.900	-8.951.400	70.612.500
Vintertjeneste	13.467.500		13.467.500
Kollektiv trafik	107.053.000	-36.327.700	70.725.300
Parkering	2.976.500	-11.020.100	-8.043.600
Jorder og faste ejendomme	7.283.800	-12.634.100	-5.350.300
Administrationsbygninger	24.422.300	-24.200	24.398.100
Byfornyelse og driftssikringer af boliger	4.234.800		4.234.800
Driftsafdelingen	10.541.900	-12.872.000	-2.330.100

	Udgift	Indtægt	Netto
Miljø og teknik, forsyningsvirksomhed	135.944.800	-138.579.300	-2.634.500
Affaldshåndtering	132.684.100	-135.114.000	-2.429.900
Varmeforsyning	3.260.700	-3.465.300	-204.600
6 Kultur- og fritidsudvalget	190.017.600	-33.342.300	156.675.300
Kultur og fritid	190.017.600	-33.342.300	156.675.300
Fritidsområder	16.053.400		16.053.400
Fritidsfaciliteter	16.256.800	-3.326.200	12.930.600
Lystbådehavne	722.100	-772.200	-50.100
Folkebiblioteker	40.747.100	-1.782.800	38.964.300
Museum Østjylland og Lokalhistorisk Arkiv	18.724.400	-9.647.800	9.076.600
Museer ekskl. Museum Østjylland	3.725.000		3.725.000
Teatre	8.084.700	-3.347.300	4.737.400
Musikarrangementer	15.608.600	-4.096.400	11.512.200
Værket	16.761.700	-7.553.300	9.208.400
Andre kulturelle opgaver ekskl. Værket og Lokal	7.013.400	-801.100	6.212.300
Folkeoplysning og fritidsaktiviteter mv. ekskl.	42.584.500	-2.015.200	40.569.300
Turisme inkl. Eventsekretariatet	3.735.900		3.735.900
7 Sundheds- og ældreudvalget	1.327.192.800	-178.222.600	1.148.970.200
Sundhedsområdet	411.408.100	-475.800	410.932.300
Aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsvæsenet	336.635.100		336.635.100
Kommunal genoptræning og vedligeholdelsestræning	17.106.500		17.106.500
Sundhedsfremme og forebyggelse	11.786.800	-213.500	11.573.300
Andre sundhedsudgifter	2.578.100		2.578.100
Kommunal sundhedstjeneste	12.570.200		12.570.200
Kommunal tandpleje	30.731.400	-262.300	30.469.100
Tilbud til ældre	915.784.700	-177.746.800	738.037.900
Boliger og institutioner samt pleje og omsorg for ældre	846.197.000	-171.013.200	675.183.800
Hjælpemiddelområdet	69.587.700	-6.733.600	62.854.100
8 Erhvervsudvalget	12.683.300		12.683.300
Erhvervsservice og iværksætteri	12.683.300		12.683.300
Erhvervsservice og iværksætteri	10.049.300		10.049.300
Turisme	2.634.000		2.634.000
Total (drift)	7.557.973.100	-2.003.815.700	5.554.157.400

BEVILLINGSOVERSIGT 2013, ANLÆG

Bevillingsniveauet er på de enkelte projekter, jf nedenfor

	Udgift	Indtægt	Netto
1. Økonomiudvalget	12.053.000	-32.885.000	-20.832.000
Skattefinansieret anlæg	853.000	-10.885.000	-10.032.000
Salg af Kærsmindebadet		-10.885.000	-10.885.000
Pulje til indsats mod dårlige	528.000		528.000
Etablering af brandhaner	325.000		325.000
Jordforsyning	11.200.000	-22.000.000	-10.800.000
Salg af grunde, boligformål	200.000	-6.000.000	-5.800.000
Lokalplan 351, Lindholt	0	-3.000.000	-3.000.000
Lokalplan 506, Tjærbyvang	0	-3.000.000	-3.000.000
Salg af grunde, erhvervsformål, ramme	0	-10.000.000	-10.000.000
Køb af jord, ramme	10.000.000		10.000.000
Støjende idræt	1.000.000		1.000.000
2. Børn- og skoleudvalget	30.397.000		30.397.000
Skattefinansieret anlæg, kvalitetsfond			
Udbygning af folkeskoler, ramme	30.397.000		30.397.000
5 Miljø- og teknikudvalget	128.164.000	-5.870.000	122.294.000
Skattefinansieret anlæg	68.846.000	-5.870.000	62.976.000
Naturforvaltningsprojekter, ramme	3.460.000		3.460.000
Private vejes istandsættelse	800.000	-800.000	
Diverse vejprojekter, ramme	870.000		870.000
Sikre skoleveje mv., ramme	1.040.000		1.040.000
Anlæg af cykelstier, ramme	1.040.000		1.040.000
Infrastruktur, ramme	5.300.000		5.300.000
Gangbro over Gudenåen ved E45, bidrag	300.000		300.000
Bymidteprojekter	2.025.000		2.025.000
Tre bydele uden støjgener, etape 2	1.670.000	-1.470.000	200.000
Storegade, ny belægning mm.	6.475.000		6.475.000
Østlig Randers Fjord forbindelse	500.000		500.000
Hospitalsgade, udvikling af ny gade	4.600.000		4.600.000
Belysnings- og handleplan, gadebelysning	21.350.000		21.350.000
Bygningsvedligehold, pulje, øvrige	2.000.000		2.000.000
Energibesparende foranstaltninger	7.716.000		7.716.000
Solcelleenergi, ekstrainvestering	2.500.000		2.500.000
Pulje til byfornyelsesprojekter	7.200.000	-3.600.000	3.600.000
Jordforsyning	22.670.000		22.670.000
Byggemodning, ramme	2.025.000		2.025.000
Manglende arbejder i afsluttede udstykninger	395.000		395.000
Spentrup	5.160.000		5.160.000
Assentoft	5.060.000		5.060.000
Lokalplan 266, Vangen, Gassum	750.000		750.000
Lokalplan 269, Lamavej/Zebravej mv.	375.000		375.000
Lokalplan 322 og 324, Rebet	2.025.000		2.025.000
Erhvervsbyggemodning, ramme	3.540.000		3.540.000
Lokalplan 516 Virkevungen, Assentoft	3.340.000		3.340.000
Kvalitetsfond	36.648.000		36.648.000

	Udgift	Indtægt	Netto
Bygningsvedligehold, pulje	6.000.000		6.000.000
Energibesparende foranstaltninger,	23.148.000		23.148.000
Solcelleenergi, ekstrainvestering,	7.500.000		7.500.000
6 Kultur- og fritidsudvalget	34.094.000		34.094.000
Skattefinansieret anlæg	31.905.000		31.905.000
Auto C Park, nordtribune	15.482.000		15.482.000
Randershallen	9.107.000		9.107.000
Nyt svømmebad, afledte udgifter	5.566.000		5.566.000
Anlægspulje til idrætsformål	500.000		500.000
Purhushallen, anlægstilskud	250.000		250.000
Asferg, anlægstilskud	1.000.000		1.000.000
Kvalitetsfond	2.189.000		2.189.000
Breddeidrættens faciliteter	2.189.000		2.189.000
7 Sundheds- og ældreudvalget	128.000		128.000
Rehabiliteringen, træningsudstyr	128.000		128.000
Total, anlæg	204.836.000	-38.755.000	166.081.000

BEVILLINGSOVERSIGT 2013, FINANSIERING

Bevillingsniveauet er markeret

	Udgift	Indtægt	Netto
7 Renter, tilskud, udligning, skatter m.v.	64.772.300	-5.723.766.000	-5.658.993.700
Renteindtægter	208.000	-2.276.000	-2.068.000
Renter af likvide aktiver			
Indskud i pengeinstitutter m.v.		-765.000	-765.000
Renter af kortfristede tilgodehavender i øvrigt			
Tilgodehavender i betalingskontrol		-500.000	-500.000
Andre tilgodehavender vedrørende hovedkonto 0-8		-500.000	-500.000
Renter af langfristede tilgodehavender			
Pantebreve		-15.000	-15.000
Udlån til beboerindskud		-100.000	-100.000
Andre langfristede udlån og tilgodehavender		-366.000	-366.000
Renter af udlæg vedrørende forsyningsvirksomheder			
Varmeforsyning		-30.000	-30.000
Andre forsyningsvirksomheder	208.000		208.000
Renteudgifter	47.514.300		47.514.300
Renter af kortfristet gæld i øvrigt			
Anden kortfristet gæld med indenlandsk betalingsmodtager	-200.000		-200.000
Renter af langfristet gæld			
Selvejende institutioner med overenskomst	100.000		100.000
Stat og hypotekbank	4.000		4.000
Realkredit	740.500		740.500
Kommunekreditforeningen	46.454.200		46.454.200
Pengeinstitutter	415.600		415.600
Tilskud og udligning	11.953.000	-1.929.080.000	-1.917.127.000
Udligning og generelle tilskud		-1.592.244.000	-1.592.244.000
Udligning og tilskud vedrørende udlændinge		22.572.000	22.572.000
Kommunale bidrag til regionerne	11.953.000		11.953.000
Særlige tilskud		-359.408.000	-359.408.000
Skatter	5.097.000	-3.792.410.000	-3.787.313.000
Kommunal indkomstskat	5.097.000	-3.482.626.000	-3.477.529.000
Selskabsskat		-34.757.000	-34.757.000
Anden skat på lignet visse indkomster		-767.000	-767.000
Grundskyld		-239.184.000	-239.184.000
Anden skat på fast ejendom		-35.076.000	-35.076.000
8 Balanceforskydninger	70.335.300	-131.581.000	-61.245.700
Forskydninger i likvide aktiver	40.757.500		40.757.500
Kontante beholdninger	40.757.500		40.757.500
Forskydninger i langfristede tilgodehavender	10.913.000		10.913.000
Pantebreve	-87.000		-87.000
Indskud i landsbyggefonden m.v.	8.000.000		8.000.000
Andre langfristede udlån og tilgodehavender	3.000.000		3.000.000

	Udgift	Indtægt	Netto
Forskydninger i kortfristet gæld i øvrigt	-65.000.000	-981.000	-65.981.000
Kirkelige skatter og afgifter	0	-981.000	-981.000
Mellemregningskonto	-65.000.000		-65.000.000
Forskydninger i langfristet gæld (afdrag på lån)	83.664.800	-130.600.000	-46.935.200
Selvejende institutioner med overenskomst	450.000		450.000
Stat og hypotekbank	42.000		42.000
Kommunekreditforeningen	54.336.000	-130.600.000	-76.264.000
Pengeinstitutter	2.499.500		2.499.500
Langfristet gæld vedrørende ældreboliger	26.337.300		26.337.300
Konto 7 og 8 i alt	135.107.600	-5.855.347.000	-5.720.239.400

Tværgående artsoversigt

Værket

Den tværgående artsoversigt viser sammensætningen af kommunens ressourceforbrug.

Oversigten omfatter totalbudgettets udgifter og indtægter opdelt på grundlag af den autoriserede artsinddeling.

Oversigten er desuden opdelt på drift og anlæg.

ARTSOVERSIGT 2013, DRIFT

	Udgift	Indtægt	Netto
Lønninger	2.637.599.900		2.637.599.900
1.0 Lønninger	2.637.599.900		2.637.599.900
Varekøb	271.120.200		271.120.200
2.2 Fødevarer	40.770.100		40.770.100
2.3 Brændsel og drivmidler	64.971.300		64.971.300
2.7 Anskaffelser	1.748.500		1.748.500
2.9 Øvrige varekøb	163.630.300		163.630.300
Tjenesteydelser	2.159.063.700		2.159.063.700
4.0 Tjenesteydelser uden moms	562.865.400		562.865.400
4.5 Entreprenør- og håndværkerydelser	75.014.500		75.014.500
4.6 Betalinger til staten	349.987.200		349.987.200
4.7 Betalinger til kommuner	448.295.500		448.295.500
4.8 Betaling til regioner	367.113.000		367.113.000
4.9 Øvrige tjenesteydelser m.v.	355.788.100		355.788.100
Tilskud og overførsler	2.489.859.300		2.489.859.300
5.1 Tjenestemandspensioner m.v.	29.140.200		29.140.200
5.2 Overførsler til personer	2.261.126.700		2.261.126.700
5.9 Øvrige tilskud og overførsler	199.592.400		199.592.400
Finansudgifter	330.000		330.000
6. Finansudgifter	330.000		330.000
Indtægter		-928.650.200	-928.650.200
7.1 Egne huslejeindtægter		-81.493.500	-81.493.500
7.2 Salg af produkter og ydelser		-311.196.100	-311.196.100
7.6 Betalinger fra staten		-10.495.900	-10.495.900
7.7 Betalinger fra kommuner		-267.772.300	-267.772.300
7.8 Betalinger fra regioner			
7.9 Øvrige indtægter		-257.692.400	-257.692.400
Finansindtægter		-1.075.165.500	-1.075.165.500
8. Finansindtægter		-507.900	-507.900
8.6 Statstilskud		-1.074.657.600	-1.074.657.600
Total (drift)	7.557.973.100	-2.003.815.700	5.554.157.400

ARTSOVERSIGT 2013, ANLÆG

	Udgift	Indtægt	Netto
Varekøb	11.656.000		11.656.000
2.5 Køb af jord og nye bygninger (inkl. moms)	10.000.000		10.000.000
2.6 Køb af jord og bygninger (ekskl. moms)	1.528.000		1.528.000
2.9 Øvrige varekøb	128.000		128.000
Tjenesteydelser	189.242.000		189.242.000
4.5 Entreprenør- og håndværkerydelser	189.042.000		189.042.000
4.9 Øvrige tjenesteydelser m.v.	200.000		200.000
Tilskud og overførsler	3.939.000		3.939.000
5.9 Øvrige tilskud og overførsler	3.939.000		3.939.000
Indtægter		-38.755.000	-38.755.000
7.2 Salg af produkter og ydelser		-800.000	-800.000
7.6 Betalinger fra staten		-3.600.000	-3.600.000
7.7 Betalinger fra kommuner			
7.9 Øvrige indtægter		-34.355.000	-34.355.000
Total (anlæg)	204.837.000	-38.755.000	166.082.000

ARTSOVERSIGT 2013, FINANSIERING

	Udgift	Indtægt	Netto
Finansudgifter	135.107.600		135.107.600
6. Finansudgifter	135.107.600		135.107.600
Finansindtægter		-5.855.347.000	-5.855.347.000
8. Finansindtægter		-5.256.371.000	-5.256.371.000
8.6 Statstilskud		-598.976.000	-598.976.000
Total (Finansiering)	135.107.600	-5.855.347.000	-5.720.239.400

Investeringsoversigt

Udbyhøjfærgen

I den flerårige investeringsoversigt er opført rådighedsbeløb for de kommende års anlægsarbejder.

De enkelte budgetårs rådighedsbeløb kan først anvendes, når byrådet har givet særlig anlægsbevilling.

Rådighedsbeløb, der ikke anvendes inden for budgetåret, bortfalder ved regnskabsårets udløb.

Rådighedsbeløb og anlægsbevillinger er ekskl. moms, dog undtagen ældreboliger.

Investeringsoversigten 2013-2016 Oversigter

Anlægsbudgettet total - fordelt på områder

2012-priser	Rådighedsbeløb (1.000 kr.)				
	2013	2014	2015	2016	I alt
Anlægsudgifter netto	166.082	126.961	128.466	99.031	520.540
Heraf udgifter	204.837	176.519	161.086	131.088	673.530
Heraf indtægter	-38.755	-49.558	-32.620	-32.057	-152.990
Skattefinansieret anlæg	154.212	116.031	123.591	95.226	489.060
Udgifter	170.967	143.589	130.211	101.283	546.050
Indtægter	-16.755	-27.558	-6.620	-6.057	-56.990
Jordforsyning	11.870	10.930	4.875	3.805	31.480
Udgifter	33.870	32.930	30.875	29.805	127.480
Indtægter	-22.000	-22.000	-26.000	-26.000	-96.000
Ældreboliger	0	0	0	0	0
Forsyningsvirksomhed	0	0	0	0	0

Anlægsbudgettet total - fordelt på udvalg

2012-priser	Rådighedsbeløb (1.000 kr.)				
	2013	2014	2015	2016	I alt
Anlægsudgifter netto	166.082	126.961	128.466	99.031	520.540
Udgifter	204.837	176.519	161.086	131.088	673.530
Indtægter	-38.755	-49.558	-32.620	-32.057	-152.990
Økonomiudvalget	12.053	15.068	16.053	11.053	54.227
	-32.885	-43.688	-26.000	-26.187	-128.760
Børn og skole	30.397	30.397	30.397	30.397	121.588
Miljø og teknik	128.165	119.008	111.447	86.449	445.069
	-5.870	-5.870	-6.620	-5.870	-24.230
Kultur og fritid	34.094	12.046	3.189	3.189	52.518
Sundhed og ældre	128	0	0	0	128
	0				

Skattefinansieret anlæg - kvalitetsfonden

2012-priser	Rådighedsbeløb (1.000 kr.)				
	2013	2014	2015	2016	I alt
Anlægsudgifter netto	69.234	65.283	65.283	65.282	265.082
Børn- og skoleudvalget	30.397	30.397	30.397	30.397	121.588
Miljø- og teknikutvalget	36.648	32.697	32.697	32.696	134.738
Kultur- og fritidsudvalget	2.189	2.189	2.189	2.189	8.756

Investeringsoversigten 2013-2016 Oversigter

Skattefinansieret anlæg - øvrige områder

<i>2013-priser</i>	Rådighedsbeløb (1.000 kr.)				
	2013	2014	2015	2016	I alt
Anlægsudgifter netto	84.978	50.748	58.308	29.944	223.978
Heraf udgifter	101.733	78.306	64.928	36.001	280.968
Heraf indtægter	-16.755	-27.558	-6.620	-6.057	-56.990
Økonomiudvalget	853	853	5.853	853	8.412
	-10.885	-21.688	0	-187	-32.760
Miljø- og teknikudvalget	68.847	67.596	58.075	34.148	228.666
	-5.870	-5.870	-6.620	-5.870	-24.230
Kultur- og fritidsudvalget	31.905	9.857	1.000	1.000	43.762
Sundheds- og ældreudvalget	128	0	0	0	128

Jordforsyning

<i>2013-priser</i>	Rådighedsbeløb (1.000 kr.)				
	2013	2014	2015	2016	I alt
Anlægsudgifter netto	11.870	10.930	4.875	3.805	31.480
Heraf udgifter	33.870	32.930	30.875	29.805	127.480
Heraf indtægter	-22.000	-22.000	-26.000	-26.000	-96.000
Økonomiudvalget	11.200	14.215	10.200	10.200	45.815
	-22.000	-22.000	-26.000	-26.000	-96.000
Miljø- og teknikudvalget	22.670	18.715	20.675	19.605	81.665

Investeringsoversigten 2013-2016

Økonomiudvalget

11. oktober 2012

2013-priser	Dato (seneste)	Anlægs- bevilling	Rådighedsbeløb (1.000 kr.)					I alt
			Før 2013	2013	2014	2015	2016	
Økonomiudvalget i alt		-93.035	-20.325	-20.832	-28.620	-9.947	-15.134	-94.858
Skattefinansieret anlæg		4.266	3.787	-10.032	-20.835	5.853	666	-20.561
Kvalitetsfonden		0	0	0	0	0	0	0
Øvrige områder		4.266	3.787	-10.032	-20.835	5.853	666	-20.561
Jordforsyning		-97.301	-24.112	-10.800	-7.785	-15.800	-15.800	-74.297

	Dato (seneste)	Anlægs- bevilling	Rådighedsbeløb (1.000 kr.)					I alt
			Før 2013	2013	2014	2015	2016	
Skattefinansieret anlæg								
Faste ejendomme		3.799	3.271	528	528	528	528	5.383
		0	0	-10.885	-21.500	0	0	-32.385
Pulje - dårlige boliger		3.799	3.271	528	528	528	528	5.383
Salg af Kærsmindbadet				-10.885				
Salg af fløj på Lindevænget					-16.500			-16.500
Salg af bygninger, ramme					-5.000			
Redningsberedskab		1.217	891	325	325	325	325	2.191
Etablering af brandhaner		1.217	891	325	325	325	325	2.191
Transport og infrastruktur		0	0	0	0	5.000	0	5.000
Bro over Randers Fjord						5.000		5.000
Administration		0	0	0	0	0	0	0
		-750	-375	0	-188	0	-187	-750
Salg af fibernet i gl. Nørhald kommune		-750	-375		-188		-187	-750
Jordforsyning								
Boligformål		1.593	1.390	200	200	200	200	2.190
		-98.894	-26.166	-12.000	-12.000	-14.000	-14.000	-78.166
Salg af grunde, ramme				-6.000	-6.000	-8.000	-8.000	-28.000
Salg af grunde, ramme, omk.		11.10.12	200	200	200	200	200	800
Tjærbyvang, lp 506		20.06.11	393	390				390
Tjærbyvang, lp 506		14.12.09	-51.344	-10.921	-3.000	-3.000	-3.000	-22.921
Lindholt, Romalt, etape 1, lp 351		27.10.08	-47.550	-15.245	-3.000	-3.000	-3.000	-27.245
Lindholt, Romalt, etape 1, lp 351		27.10.08	1.000	1.000				1.000
Erhvervsformål		0	0	0	0	0	0	0
		0	0	-10.000	-10.000	-12.000	-12.000	-44.000
Salg af grunde, ramme				-10.000	-10.000	-12.000	-12.000	-44.000
Ubestemte formål		0	664	11.000	14.015	10.000	10.000	45.679
		0	0	0	0	0	0	0
Køb af jord, ramme				10.000	10.000	10.000	10.000	40.000
Århusvej, nedrivning			664		1.015			1.679
Støjende idræt, køb af jord				1.000	3.000			4.000

70
Investeringsoversigten 2013-2016
Børn og skole

11. oktober 2012

2013-priser	Dato (seneste)	Anlægs- bevilling	Rådighedsbeløb (1.000 kr.)					
			Før2013	2013	2014	2015	2016	I alt
Børn og skole i alt		0	0	30.397	30.397	30.397	30.397	121.588
Skattefinansieret anlæg		0	0	30.397	30.397	30.397	30.397	121.588
<i>Kvalitetsfonden</i>		0	0	30.397	30.397	30.397	30.397	121.588
<i>Øvrige områder</i>		0	0	0	0	0	0	0

2013-priser	Dato (seneste)	Anlægs- bevilling	Rådighedsbeløb (1.000 kr.)					
			Før2013	2013	2014	2015	2016	I alt
Skattefinansieret anlæg								
Folkeskoler		0	0	30.397	30.397	30.397	30.397	121.588
Kvalitetsfonden								
Udbygning af folkeskoler, ramme				30.397	30.397	30.397	30.397	121.588

71
Investeringsoversigten 2013-2016
Miljø og teknik

11. oktober 2012

2013-priser	Dato (seneste)	Anlægs- bevilling	Rådighedsbeløb (1.000 kr.)					I alt
			Før 2013	2013	2014	2015	2016	
Miljø og teknik i alt		183.905	39.372	122.295	113.138	104.827	80.579	460.211
Skattefinansieret anlæg		144.880	16.669	99.625	94.423	84.152	60.974	355.843
<i>Kvalitetsfonden</i>		29.148	0	36.648	32.697	32.697	32.696	143.824
<i>Øvrige områder</i>		115.732	16.669	62.977	61.726	51.455	28.278	99.214
Jordforsyning		39.025	22.703	22.670	18.715	20.675	19.605	89.946
Forsyningsvirksomhed		0	0	0	0	0	0	0

2013-priser	Dato (seneste)	Anlægs- bevilling	Rådighedsbeløb (1.000 kr.)					I alt
			Før 2013	2013	2014	2015	2016	
Skattefinansieret anlæg								
Faste ejendomme		48.865	14.040	56.065	50.795	50.795	50.795	222.490
		0	-7.020	-3.600	-3.600	-3.600	-3.600	-21.420
Kvalitetsfonden								
Energibesparende foranstaltninger	11.10.12	23.148		23.148	7.969	7.969		39.086
Bygningsvedligehold	11.10.12	6.000		6.000	17.228	17.228	25.196	65.652
Solcelleenergi	11.10.12	7.500		7.500	7.500	7.500	7.500	30.000
Øvrige områder								
Energibesparende foranstaltninger	11.10.12	7.717		7.717	2.656	2.656		13.029
Bygningsvedligehold	11.10.12	2.000		2.000	5.742	5.742	8.399	21.883
Solcelleenergi	11.10.12	2.500		2.500	2.500	2.500	2.500	10.000
Byfornyelsesprojekter, pulje			14.040	7.200	7.200	7.200	7.200	28.800
Byfornyelsesprojekter, pulje			-7.020	-3.600	-3.600	-3.600	-3.600	-14.400
Natur og fritid		6.230	2.770	3.460	3.460	3.460	3.460	16.610
		0	0	0	0	0	0	0
Naturforvaltningsprojekter	11.12.10	6.230	2.770	3.460	3.460	3.460	3.460	16.610
Kommunale veje		103.505	8.329	45.970	46.038	35.017	12.589	43.072
		-3.720	-1.450	-2.270	-2.270	-2.270	-2.270	-10.530
Private vejes istandsættelse	11.10.12	800		800	800	800	800	3.200
Private vejes istandsættelse	11.10.12	-800		-800	-800	-800	-800	-3.200
Sikre skoleveje, ramme				1.040	1.040	1.040	1.040	4.160
Diverse vejprojekter				870	3.035	3.035	3.035	9.975
Bymidteprojekter				2.025				2.025
Anlæg af cykelstier, ramme				1.040	1.040	1.040	1.040	4.160
Tre bydele uden støjgener	11.10.12	3.320	1.652	1.670	1.670	1.670	1.670	8.332
Tre bydele uden støjgener	11.10.12	-2.920	-1.450	-1.470	-1.470	-1.470	-1.470	-7.330
Østlig Randers Fjord forbindelse				500	500			1.000
Storegade, ny belægning				6.475	3.745			10.220
Gadebelysning, handleplan	23.04.12	99.385	6.677	21.350	27.908	27.432	5.004	88.371
Infrastruktur, ramme				5.300	6.000			11.300
Hospitalsgade				4.600				4.600
Gangbro over Gudenåen ved E45				300	300			600
Kollektiv trafik		0	0	0	0	1.500	0	1.500
		0	0	0	0	-750	0	-750
Udbyhøj færge, dokning						1.500		1.500
Udbyhøj færge, dokning						-750		-750

72
Investeringsoversigten 2013-2016
Miljø og teknik

2013-priser	Dato (seneste)	Anlægs- bevilling	Rådighedsbeløb (1.000 kr.)					I alt
			Før 2013	2013	2014	2015	2016	
Jordforsyning								
Boligformål		9.025	1.972	15.790	10.620	3.220	14.345	43.975
Mgl. arbejder i afsluttede udstykn.	11.12.12	395		395	395	395	395	1.580
Byggemodning, ramme				2.025	2.530	2.825	2.825	10.205
Rebet, færdiggørelse	19.04.10	6.750	626	2.025				2.651
Vangen, Gassum, færdiggørelse	01.11.10	1.560	1.026	750				1.776
LP 269, Lamavej/Zebravej	03.10.11	320	320	375				695
Æblehaven i Asferg					610			610
LP 77 Basager							2.825	2.825
Ø. Tørslev, 25 parceller					3.440			3.440
Spentrup, 30 parceller				5.160				5.160
LP 537, Sneppevej, Ø. Bjerregrav							4.860	4.860
Assentoft, 20 parceller				5.060				5.060
Hornbæk, 35 parceller							3.440	3.440
Munkdrup, Landsbyen					3.645			3.645
Erhvervsformål		30.000	20.731	6.880	8.095	17.455	5.260	45.971
Viborgvej, etape 1 og 2							1.720	1.720
Sdr. Borup, lp 523, gennemg. vej	13.12.10	30.000	20.731	0		9.360		30.091
Byggemodning, ramme				3.540	3.540	3.540	3.540	14.160
LP 516, Virkevangen, Assentoft, ramme				3.340	4.555	4.555		12.450

73
Investeringsoversigten 2013-2016
Kultur og fritid

11. oktober 2012

2013-priser	Dato (seneste)	Anlægs- bevilling	Rådighedsbeløb (1.000 kr.)					I alt
			Før 2013	2013	2014	2015	2016	
Kultur og fritid i alt		39.993	19.083	34.094	12.046	3.189	3.189	143.202
Skattefinansieret anlæg		39.993	19.083	34.094	12.046	3.189	3.189	71.601
Kvalitetsfonden		763	763	2.189	2.189	2.189	2.189	9.519
Øvrige områder		39.230	18.320	31.905	9.857	1.000	1.000	62.082

2013-priser	Dato (seneste)	Anlægs- bevilling	Rådighedsbeløb (1.000 kr.)					I alt
			Før 2013	2013	2014	2015	2016	
Skattefinansieret anlæg								
Idrætsfaciliteter for børn		763	763	2.189	2.189	2.189	2.189	9.519
		0	0	0	0	0	0	0
Kvalitetsfonden								
Breddeidrættens faciliteter 2013-16	06.02.12	763	763	2.189	2.189	2.189	2.189	9.519
Stadion, idrætsanlæg og svømmehaller		39.230	18.320	31.905	9.857	1.000	1.000	62.082
Auto C Park, nordtribune	26.03.12	30.560	15.260	15.482				30.742
Purhushallen, anlægstilskud				250	250			500
Randershallen				9.107	9.107			18.214
Nyt svømmebad, afledte udgifter	03.09.12	8.670	3.060	5.566				8.626
Anlægspulje til idrætsformål				500	500	1.000	1.000	3.000
Asferg, anlægstilskud				1.000				1.000

Investeringsoversigten 2013-2016
Sundhed og ældre

11. oktober 2012

2012-priser	Dato (seneste)	Anlægs- bevilling	Rådighedsbeløb (1.000 kr.)					
			Før 2013	2013	2014	2015	2016	I alt
Sundhed- og ældre i alt	0	128	0	128	0	0	0	128
Skattefinansieret	0	128	0	128	0	0	0	128
Kvalitetsfonden		0	0	0	0	0	0	0
Øvrige områder		128	0	128	0			128
Ældreboliger	0	0		0	0	0	0	0

2012-priser	Dato (seneste)	Anlægs- bevilling	Rådighedsbeløb (1.000 kr.)					
			Før 2013	2013	2014	2015	2016	I alt
Skattefinansieret anlæg								
Sundhedsområdet		128	0	128	0	0	0	128
Rehabiliteringen, træningsudstyr	23.05.11	128		128				128

Investeringsoversigten 2013-2016
Anlægsbevillinger givet i forbindelse med budgetvedtagelsen

11. oktober 2012

2012-priser	Dato (seneste)	Anlægs- bevilling	Rådighedsbeløb (1.000 kr.)					I alt
			Før 2013	2013	2014	2015	2016	
I alt	0	53.973	7.134	53.973	48.703	48.703	48.703	207.216
Skattefinansieret	0	53.378	7.134	53.378	48.108	48.108	48.108	204.836
Kvalitetsfonden		36.648	0	36.648	32.697	32.697	32.696	134.738
Øvrige områder		16.730	7.134	16.730	15.411	15.411	15.412	70.098
Jordforsyning	0	595	0	595	595	595	595	2.380

2012-priser	Dato (seneste)	Anlægs- bevilling	Rådighedsbeløb (1.000 kr.)					I alt
			Før 2013	2013	2014	2015	2016	
Skattefinansieret anlæg		55.648	8.584	55.648	50.378	50.378	50.378	215.366
		-2.270	-1.450	-2.270	-2.270	-2.270	-2.270	-10.530
Kvalitetsfonden								
Energibesparende foranstaltninger	11.10.12	23.148		23.148	7.969	7.969	0	39.086
Bygningsvedligehold	11.10.12	6.000		6.000	17.228	17.228	25.196	65.652
Solcelleenergi	11.10.12	7.500		7.500	7.500	7.500	7.500	30.000
Øvrige områder								
Pulje - dårlige boliger	11.10.12	528	3.271	528	528	528	528	5.383
Etablering af brandhaner	11.10.12	325	891	325	325	325	325	2.191
Energibesparende foranstaltninger	11.10.12	7.717		7.717	2.656	2.656	0	13.029
Bygningsvedligehold	11.10.12	2.000		2.000	5.742	5.742	8.399	21.883
Solcelleenergi	11.10.12	2.500		2.500	2.500	2.500	2.500	10.000
Naturforvaltningsprojekter	11.12.10	3.460	2.770	3.460	3.460	3.460	3.460	16.610
Private vejes istandsættelse	11.10.12	800		800	800	800	800	3.200
Private vejes istandsættelse	11.10.12	-800		-800	-800	-800	-800	-3.200
Tre bydele uden støjgener	11.10.12	1.670	1.652	1.670	1.670	1.670	1.670	8.332
Tre bydele uden støjgener	11.10.12	-1.470	-1.450	-1.470	-1.470	-1.470	-1.470	-7.330
Jordforsyning								
Boligformål		595	0	595	595	595	595	2.380
Salg af grunde, ramme, omk.	11.10.12	200		200	200	200	200	800
Mgl. arbejder i afsluttede udstykn.	11.12.12	395		395	395	395	395	1.580

Takstoversigt

Dagplejebørnedag

Takstoversigten viser takster, som borgerne skal betale for de forskellige kommunale ydelser mv.

Oversigten viser de væsentligste takster, der er indarbejdet i budgettet for 2013.

En udførlig takstoversigt kan ses på kommunens hjemmeside eller fås ved henvendelse i budgetkontoret.

Takstoversigt

Børn og skoleudvalget		Takst for 2012	Takst for 2013
Dagpleje, daginstitutioner, fritidshjem, klubber og væresteder			
Taksterne for dagpleje, vuggestuer, børnehaver og integrerede institutioner er udregnet ud fra 12 måneders betaling. Taksterne udgør 25 % af driftsudgifterne.			
Dagpleje			
0-2 år, heldagsplads		2.126,00	2.140,00
Vuggestuer, integrerede institutioner og børnehaver			
0-2 år, heldagsplads/45 timers modul		2.095,00	2.093,00
0-2 år, 35 timers modul		1.676,00	1.675,00
0-2 år, i institutioner med modulordning kan købes ekstra 6 timer ugentlig		279,00	279,00
3 år- børnehaveklasse, heldagsplads/45 timers modul - uden madordning		1.383,00	1.386,00
3 år- børnehaveklasse, heldagsplads, ,35 timers modul - uden madordning		1.107,00	1.109,00
3 år- børnehaveklasse, halvdagsplads		996,00	998,00
3 år- børnehaveklasse, i institutioner med modulordning kan købes ekstra 6 timer ugentlig		184,00	184,00
Frokostordning		464,00	490,00
Fritidshjem, klubber og juniorklubber			
Søskenderabat: Fuld takst for dyreste plads, derefter 50 % af taksten for øvrige pladser. Taksterne er udregnet ud fra 11 måneders betaling. Taksterne udgør 30 % af driftsudgifterne.			
Fritidshjem:	Uanset alder, heldagsplads	1.076,00	1.086,00
Fritidsklub (Fiskergården):	1. - 3. klasse	944,00	824,00
Fritids- og juniorklub:	4. - 7. klasse	472,00	412,00
KFUM's Fritidsgård Solgården:	Kontingent pr. måned	15,00	15,00
	Gæstebetaling pr. fremmøde	5,00	5,00

Takstoversigt

Børn og skoleudvalget		Takst for 2012	Takst for 2013
Følkeskoler			
Skolefritidsordning			
Taksterne er udregnet ud fra 11 måneders betaling.			
Heldagstilbud		1.687,00	1.708,00
Morgentilbud		524,00	531,00
Morgen og ferietilbud		808,00	818,00
Juniorklub		619,00	627,00
Ungdomsskoler			
Knallertbeviser			
*Junior klubber	Pr. barn pr. måned (11 måneder)	0,00	
Klubkontingent	Pr. medlem årligt	205,00	0,00
*Junior klubber er flyttet til SFO fra 2012			
Udlejning af haller og lokaler		Skoleår 12/13	Skoleår 13/14
	Svømmehal pr. time	704,00	713,00
	Svømmesal pr. time	390,00	395,00
	Sportshal pr. time	390,00	395,00
	Sportssal, festsal, aula pr. time	258,00	261,00
	Gymnastiksal pr. time	157,00	159,00
	Faglokale pr. time	128,00	130,00
	Klasselokale pr. time	77,00	78,00

Takstoversigt

Miljø og teknikudvalget	Takst for 2012	Takst for 2013
Byggesagsgebyrer		
§ 1 Simple konstruktioner		
Byggetilladelse eller anmeldelse ved nybyggeri samt ved om- og tilbygninger af garager, carporte, udhuse, drivhuse, overdækkede terrasser og lignende mindre bygninger		
Gebyret betales pr. m2	30,00	30,00
Dog skal der altid betales et minimumsgebyr på	1.820,00	1.820,00
§ 2 Enfamiliehuse og sommerhuse		
Byggetilladelse eller anmeldelse ved nybyggeri samt ved om- og tilbygning ved fritliggende og sammenbyggede huse med lodret lejlighedsskel		
Gebyret betales pr. m2	30,00	30,00
Dog skal der altid betales et minimumsgebyr på	1.820,00	1.820,00
§ 3 Ikke kompliceret industri- og lagerbebyggelse		
Byggeriet omfattes kun af BR-10, kap. 2 og 5 (herunder jordbrugs- erhvervenes avls- og driftsbygninger inkl. Silo - bemærk dog undtagelsen i BR-10, kap. 1.3.2, stk. 1, pkt. 2)		
Byggetilladelse eller anmeldelse ved nybyggeri samt ved om- og tilbygning		
Gebyret betales pr. m2	30,00	30,00
Gebyr pr. m2 ud over 12.500 m2	15,00	15,00
Dog skal der altid betales et minimumsgebyr på	1.820,00	1.820,00
§ 4 Andre faste konstruktioner		
Faste konstruktioner, som ikke er egentlig bebyggelse, men som er omfattet af byggelovens § 2, stk. 2		
Byggetilladelse eller anmeldelse ved nyopførelse samt ved ændring eller udskiftning af:		
Skiltning, tribune (< 50m2) og legepladsredskaber	1.820,00	1.820,00
Microvindmølle	860,00	860,00
Tele-/mobilantenne, -mast, vindmølle mv.	6.800,00	6.800,00
Silo- og tankanlæg	10.300,00	10.300,00
§ 5 Øvrigt erhvervs- og etagebyggeri		
Herunder jordbrugserhvervenes avls- og driftsbygninger, hvor byggeriet omfattes af hele BR-10 (Se § 3)		
Byggetilladelse eller anmeldelse ved nybyggeri samt ved om- og tilbygning af erhverv og bygninger til særlige formål i henhold til byggelovens § 11		
Gebyret betales pr. m2, indtil 12.500 m2	33,00	33,00
Gebyr pr. m2 udover 12.500 m2	16,00	16,00
Dog skal der altid betales et minimumsgebyr på	1.820,00	1.820,00
§ 6 Dispensation/Helhedsvurdering		
uden anmeldelse eller tilladelse	900,00	900,00

Takstoversigt

Miljø og teknikudvalget		Takst for 2012	Takst for 2013
§ 7 Nedrivning			
Nedrivning af bygninger, der kræver anmeldelse		1.820,00	1.820,00
§ 8 Gebyrfri			
Mindre skilte, markiser, vinduesudskiftninger, tagdækningsændringer mv. i henhold til Midtbylokalplan 309 m.fl., som forudsætter byggetilladelse		Gebyrfri	Gebyrfri
Trafik og infrastruktur			
Parkeringsafgift	Parkering i selve bykernen pr. time	10,50	10,50
	Parkering i den øvrige afgiftsbelagte del af bycentret, pr. time	8,50	8,50
Busdrift			
Bybusser			
	Kontantbillet, voksne	20,00	20,00
	Kontantbillet, børn (4-15 inkl.)	10,00	10,00
	Kontantbillet, pensionister	20,00	20,00
	Klippekort (10 klip) voksne	130,00	140,00
	Klippekort (10 klip) børn	85,00	85,00
	Klippekort (10 klip) pensionister	130,00	140,00
<i>Abonnementskort, deltidskort og skolekort kan udstedes i et vilkårligt antal dage mellem 21 og 360</i>	Abonnementskort, voksne, 30 dage	355,00	360,00
	Abonnementskort, børn, 30 dage	245,00	255,00
	Skolekort, børn, 30 dage	190,00	205,00
	Abonnementskort, pensionister, årsgebyr	300,00	300,00
Brugerfinansierede områder			
Renovation (ekskl. moms)			
Genbrug mv.	Pr. registreret beboelseslejlighed	330,00	320,00
	Pr. registreret beboelseslejlighed, sommerhuse	165,00	160,00
	Salg af genbrugskasser "erstatningskassetter"	60,00	60,00
Dagrenovation	Ekspeditionsgebyr	150,00	150,00
	Specialudbringning	575,00	575,00
	Nøgleordning	350,00	350,00
	Mærkning til ekstra affald svarende til 1 pose	24,00	24,00
	Opkrævning efter fordeling	1.090,00	1.062,00
	110 l pose med 1 ugentlig tømning	1.090,00	1.062,00
	110 l pose med tømning hver 14. dag	550,00	536,00
	110 l pose - sommerhustømning	657,00	642,00
Genbrugspladser	Pr. registreret beboelseslejlighed	460,00	460,00

Takstoversigt

Kultur og fritidsudvalget		Takst for 2012	Takst for 2013
Stadion, idrætsanlæg, svømmehaller og lystbådehavn			
Kærsmindesbadet	Billet, børn	16,00	18,00
	Billet, voksne	31,00	33,00
	Rabatkort, børn	138,00	160,00
	Rabatkort, voksne	264,00	287,00
	Rabatkort, pensionister	161,00	183,00
	Gæster	9,00	10,00
	Svømmeundervisning pr. time ekskl. livredder	718,00	777,00
	Svømmeundervisning pr. time inkl. livredder	975,00	1.038,00
	Halvårskort voksne	1.341,00	1.461,00
	Halvårskort børn	701,00	812,00
	Halvårskort pensionister	814,00	926,00
	Helårskort voksne	2.413,00	2.627,00
	Helårskort børn	1.262,00	1.461,00
	Helårskort pensionister	1.464,00	1.665,00
Udbyhøj Lystbådehavn	Priser for årlig leje af bådplads:		
<i>Priserne er inkl. moms</i>	Bådplads A (7x2,5 m)	3.300,00	3.300,00
	Bådplads B (10x3,5 m)	6.600,00	6.600,00
	Bådplads C (13x3,5 m)	8.500,00	8.500,00
	Bådplads D (12x4 m)	9.000,00	9.000,00
	Bådplads E (16x5 m)	15.000,00	15.000,00
	Bådplads F (13x4,5 m)	11.000,00	11.000,00
	Bådplads G (13x4,2 m)	10.100,00	10.100,00
Folkebiblioteket			
Gebyrer for overskridelse af lånetiden			
1-7 dage	Børn	10,00	10,00
	Voksne	20,00	20,00
8-14 dage (1. hjemkaldelse)	Børn	30,00	30,00
	Voksne	60,00	60,00
15-30 dage (2. hjemkaldelse)	Børn	55,00	55,00
	Voksne	120,00	120,00
Efter 31 dage (regning)	Børn	120,00	120,00
	Voksne	230,00	230,00
<i>Erstatninger betales efter regning fremsendt af biblioteket.</i>			
Randers Musikskole			
Instrumentalundervisning		2012/2013	2013/2014
Unge under 25 år, bosiddende i Randers Kommune	Eneundervisning, 36 uger á 15 min	2.220,00	2.280,00
	Eneundervisning, 36 uger á 25 min	3.700,00	3.800,00
	Eneundervisning, 36 uger á 30 min		4.560,00

Takstoversigt

Kultur og fritidsudvalget		Takst for 2012	Takst for 2013
	Eneundervisning, 36 uger á 40 min		6.080,00
	Eneundervisning, 36 uger á 50 min		7.600,00
	4 elever hold, 36 uger á 50 min	1.860,00	1.900,00
Voksne over 25 år og elever uden for Randers Kommune	Eneundervisning, 36 uger á 15 min	4.260,00	4.440,00
	Eneundervisning, 36 uger á 25 min	7.100,00	7.400,00
	Eneundervisning, 36 uger á 30 min		8.880,00
	Eneundervisning, 36 uger á 40 min		11.840,00
	Eneundervisning, 36 uger á 50 min		14.800,00
	4 elever hold, 36 uger á 50 min	3.540,00	3.700,00
Holdundervisning			
Baby Bongo/Musikalsk Legestue	30 uger á 50 min	1.500,00	1.500,00
Musikalsk Værksted 0-3 klasse 36 uger á 50 min.	Instrumentalelever	700,00	700,00
	Ikke instrumentalelever	1.500,00	1.500,00
Musikkarrusel	32 uger á 60 min	2.240,00	2.300,00
Ungdomssymfoniorkester	36 uger á 90 min	Gratis	Gratis
Nodelære/teori/hørelære	Instrumentalelever, 36 uger á 50 min	1.040,00	1.040,00
	Ikke instrumentalelever, 36 uger á 50 min	2.000,00	2.000,00
Sammenspil	Instrumentalelever, uger á 50 min	700,00	700,00
	Ikke instrumentalelever, 36 uger á 50 min	1.500,00	1.500,00
Kor	Kor, 36 uger á 60 min.	600,00	600,00
	Kor, 36 uger á 75 min.		760,00
	Kor, 36 uger á 120 min.	1.200,00	1.200,00
Instrumentleje	Pr. instrument	1.200,00	1.300,00
Indskrivningsgebyr	Pr. elev	100,00	100,00

Søskenderabat

Rabatten gives på instrumentalundervisning. Elever under 25 år på dyreste aktivitet betaler fuld pris. Øvrige søskende betaler halv pris. Der gives kun søskenderabat på ét instrument pr. søskende. Undervisning på samme instrument udover 25 min. betragtes som én aktivitet.

Elever over 25 år udløser ingen søskenderabat ligesom sammenspilsundervisning heller ikke udløser søskenderabat.

Baby Bongo og Musikalsk Legestue er omfattet af søskenderabat.

Takstoversigt

Social, sundhed og ældre		Takst for 2012	Takst for 2013
Sociale områder			
Forsorghjem og krisecenter	Kost	70,00	71,00
	Logi	92,00	94,00
Forsorghjem	Logi for under 25-årige på kontanthjælp	45,00	46,00
Botilbud - Voksne handicappede			
Forplejning	2 middagsretter, pr. måned	2.990,00	2.990,00
	1 middagsret, pr. måned	2.750,00	2.750,00
	Midlertidigt ophold pr. døgn	98,50	98,50
Sundhedsområdet			
Reguleres i.h.t. bekendtgørelse nr. 727 af 15. juni 2007 § 28 en gang årligt på grundlag af satsregulerings-procenten.	Omsorgstandpleje, årlig egenbetaling	465,00	470,00
	Specialtandpleje, årlig egenbetaling	1.725,00	1.745,00
Ældreområdet			
Madudbringning	Almindelig hovedret pr. dag	43,00	43,00
	Lille hovedret pr. dag	40,00	40,00
	Biret pr. dag	10,50	10,00
Ældrecentre			
Forplejning	Forplejning med 1 hovedret og 1 biret pr. måned	2.990,00	2.990,00
	Forplejning med 1 hovedret pr. måned	2.750,00	2.750,00
	Hjemmeboende pensionister, der spiser dagens middag på områdecentret		
	Hovedret og biret pr. dag	44,00	44,00
Diverse takster	Midlertidigt ophold og aflastning pr. døgn	98,50	98,50
Fritvalgsydelse			
	Personlig pleje, dagtimer, tilskud pr. time	380,00	400,00
	Personlig pleje, ubekvemme tider, tilskud pr. time	519,00	561,00
	Praktisk bistand, tilskud pr. time	381,00	399,00
	Madservice, alm. Hovedret	42,37	44,19